

Klootzakken, viezeriken en lekkere mokkeltjes in Nederlandse literatuur uit de jaren zestig

Scheldwoorden in *Ik Jan Cremer* van Jan Cremer en *Turks Fruit* van Jan Wolkers

Student: Mart Rozendom

Studentnummer: 4815025

E-mailadres: m.h.h.rozendom@students.uu.nl

BA-eindwerkstuk premaster Neerlandistiek

Universiteit Utrecht - Faculteit Geesteswetenschappen

Eerste begeleider: Evelyne Shamier

Tweede begeleider: dr. Sven Vitse

Datum: 24 juni 2021

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Theoretisch kader	4
1.2.1 Definiëring van schelden	4
1.2.2 Welke scheldwoorden worden gebruikt en waarom?	4
1.2.3 De psychologie van schelden	4
1.2.4 De cultuurhistorische context van de jaren zestig	5
1.2.5 De cultuur van de jaren zestig en de Nederlandse literatuur	5
1.2.5.1 <i>Ik Jan Cremer</i>	6
1.2.5.2 <i>Turks Fruit</i>	7
1.2.6 Cultuur als beperking door praise en blame van Stephen Greenblatt	9
1.2.7 Self-fashioning en Poetics of Culture	10
1.3 Onderzoeksvraag	12
2 Methode	13
2.1 Corpus	13
2.2 Dataverzamelmethode	13
2.3 Analysewijze	14
3 Analyse	15
3.1 Analyse <i>Ik Jan Cremer</i>	15
3.1.1 Antiautoritair	15
3.1.3 Geweld	17
3.1.4 Schelden op de ik-persoon	18
3.1.5 Koppeling met Greenblatt en de jaren zestig	19
3.2 Analyse <i>Turks Fruit</i>	21
3.2.1 Seksualiteit en liefdesverdriet	21
3.2.3 Schelden op de ik-persoon	23
3.2.4 Koppeling met Greenblatt en de jaren zestig	24
4 Conclusie en discussie	25
4.1 Deelvraag 1	25
4.2 Deelvraag 2	26
4.3 Deelvraag 3	26
4.4 Onderzoeksvraag	27
4.5 Discussie	28
Bibliografie	29
Bijlage 1 - Scheldwoorden <i>Ik Jan Cremer</i>	32
Bijlage 2 - Scheldwoorden <i>Turks Fruit</i>	59

Samenvatting

In deze scriptie onderzoek ik hoe scheldwoorden in *Ik Jan Cremer* van Jan Cremer en *Turks Fruit* van Jan Wolkers aan de hand van de theorie van Stephen Greenblatt over cultuur verklaard kunnen worden. Volgens hem bestaat een cultuur uit overtuigingen en gebruiken die vervolgens de culturele grenzen vaststellen. Binnen deze cultuur dwingt literatuur gewenst gedrag af door daden van 'praise' of 'blame'. Voor de jaren zestig van de twintigste eeuw werden deze grenzen door christelijke normen en waarden bepaald, maar in de jaren zestig verschoven de culturele grenzen door belangrijke gebeurtenissen als de seksuele revolutie, de democratisering en de secularisatie. De christelijke normen en waarden waren minder belangrijk en schrijvers hadden nu de ruimte om openlijk met grove taal over elk onderwerp te schrijven.

Het is van schrijvers als Jan Cremer en Jan Wolkers bekend dat zij romans met veel scheldwoorden schreven. In dit eindwerkstuk onderzoek ik door close reading hoe de scheldwoorden van de ik-persoon zich verhouden tot de cultuur van de jaren zestig. De conclusie is dat de cultuur van de jaren zestig de publicaties van beide romans mogelijk maakten. Bovendien is de tijdgeest goed terug te zien. In beide werken speelt het heteroseksueel mannelijk vrouwbeeld een grote rol en in *Ik Jan Cremer* is de antiautoritaire houding van de naoorlogse generatie terug te zien. Het is duidelijk dat de bevrijdende werking van de seksuele revolutie voor de vrouw in beide romans niet is terug te zien. De man heeft nog steeds de dominante positie en de vrouw de onderdanige. In beide romans is dus de traditionele machtsverhouding tussen man en vrouw niet veranderd.

1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijf ik de aanleiding voor mijn onderzoek naar scheldwoorden, vervolgens plaats ik scheldwoorden in een breder theoretisch en cultuur-historisch kader en tot slot geef ik aan welke onderzoeksvraag en deelvragen in dit onderzoek centraal staan.

1.1 Aanleiding

Ik heb in blok 3 van studiejaar 2020-2021 een corpusonderzoek uitgevoerd naar het gebruik van scheldwoorden door mannelijke en vrouwelijke auteurs in Nederlandse literatuur uit de periode 1948-1986. De conclusie was dat voornamelijk in literatuur uit de jaren zestig van de twintigste eeuw veel wordt gescholden, daarom wil ik door close reading twee romans uit deze periode nader op scheldwoorden onderzoeken. Door mijn vooronderzoek werd duidelijk dat *Ik Jan Cremer* van Jan Cremer en *Turks Fruit* van Jan Wolkers veel scheldwoorden bevatten. Zo werd duidelijk dat de ik-persoon uit *Ik Jan Cremer* veel scheldt tegenover gezagsinstanties en dat de ik-personen uit beide romans veel scheldwoorden gebruiken die te linken zijn aan seksualisering. Op basis van deze bevindingen heb ik beide romans geselecteerd.

Ik gebruik tijdens dit onderzoek de theorie van Stephen Greenblatt over cultuur. Hij legt cultuur uit aan de hand van twee begrippen: 'beperking' en 'mobiliteit'. Een cultuur bestaat volgens hem uit overtuigingen en gebruiken en daarbij dwingt literatuur gewenst gedrag af door daden van 'praise' en 'blame'. Zijn theorie gebruik ik om het schelden van de ik-persoon in beide romans aan de hand van de cultuur van de jaren zestig uit de twintigste eeuw te verklaren. Ik ga in dit onderzoek mee met zijn idee dat de tijdgeest doorwerkt in literatuur, maar ik ben mij ervan bewust dat de vraag gesteld kan worden of kunst vernieuwend is of dat het juist met de tijd meeloopt. Er zijn andere manieren om over kunst te denken, maar in dit onderzoek gebruik ik de theorie van Greenblatt. Een analyse aan de hand van Greenblatts theorie kan interessante resultaten opleveren, want het schelden in beide romans is niet eerder aan deze theorie gekoppeld.

Ik kijk in de eerste plaats hoe scheldwoorden in de verhaalwerkelijkheid worden gepresenteerd, vervolgens onderzoek ik of er sprake is van 'praise' of 'blame' en tot slot onderzoek ik hoe scheldwoorden in verband gebracht kunnen worden met cultuur uit de jaren zestig.

1.2 Theoretisch kader

1.2.1 Definiëring van schelden

In dit eindwerkstuk ligt de focus op scheldwoorden. Schelden wordt soms met vloeken verward en daarom is het belangrijk om schelden te definiëren. Piet van Sterkenburg (2001) legt schelden uit als een manier om iemand op een harde en heftige manier voor iets lelijks uitmaken, terwijl de Bond tegen vloeken (z.d.) vloeken als godslastering definieert.

1.2.2 Welke scheldwoorden worden gebruikt en waarom?

Nederlanders schelden volgens Laura Obdeijn (2020) het vaakst met ziektes, dat komt volgens Van Sterkenburg (2001) door het taboe dat in Nederland op het schelden met gezondheid ligt. Ook schelden Nederlanders vaak met seksualiteit en dat komt door het taboe dat door kerkelijke instellingen op seksualiteit is gelegd (Van Sterkenburg, 2008). Deze taboewoorden zijn volgens Timothy Jay (2009) juist geschikt om emoties te uiten en daarom worden deze woorden vaak gebruikt. Er worden nog meer scheldwoorden gebruikt en Lisa Verbeek (2015) heeft die in haar onderzoek gecategoriseerd: geaardheid, kleinerend, dieren en etniciteit.

1.2.3 De psychologie van schelden

In zijn artikel uit 1937 legt Koens de psychologie van het schelden uit. Ik ben mij ervan bewust dat dit artikel inmiddels meer dan tachtig jaar oud is en dat er ondertussen nieuwe onderzoeken zijn uitgevoerd en dat daardoor zijn visie op schelden achterhaald is, desondanks vind ik het voor dit eindwerkstuk interessant om deze visie te vermelden. Schelden kon volgens Koens (1937) verschillende oorzaken hebben: het is een emotionele aangelegenheid, het verzacht de pijn, het is een agressie- of verdedigingsmiddel of iemand scheldt uit zelfoordeel op zichzelf. Ook dacht hij dat mensen die door behoeftes en driften worden gedreven, schelden met woorden die uit de erotiek of het genitale leven afkomstig zijn en dat is voor dit eindwerkstuk interessant, want vooronderzoek toont aan dat veel scheldwoorden uit *Ik Jan Cremer* en *Turks Fruit* met seksualisering te maken hebben. Tot slot tonen recentere onderzoeken van Van Sterkenburg (2001) en Richard Stephens & Claudia Umland (2011) aan dat schelden een emotionele aangelegenheid is.

1.2.4 De cultuurhistorische context van de jaren zestig

In de jaren zestig is er in Nederland veel gebeurd. Volgens Hugo Brems (2016) nam de welvaart enorm toe en door de democratisering, secularisatie en ontkerkelijking groeide er bij de naoorlogse generatie een kritische houding tegenover gezagsinstanties. Ook groeide er volgens hem bij deze generatie een "nieuw ethisch bewustzijn" dat afstand nam van de traditionele fatsoensnorm en waarbij er met het oude conservatisme werd afgerekend (Brems, 2016, p. 255). Deze ontwikkelingen luidde volgens Hans Righart "het einde van Nederland als preutse natie in" (Righart, 1995, p. 59). Aanvullend legde Van Sterkenburg (2001) uit dat in Nederland de christelijke waarden en normen minder belangrijk werden en dat tolerantie een grotere rol ging spelen. Er was nu meer ruimte om emoties te uiten en om je eigen persoonlijkheid te ontwikkelen.

In de jaren zestig speelde ook de seksuele revolutie een belangrijke rol. Kenmerkend voor deze revolutie was de introductie van de pil als anticonceptiemiddel. Door deze pil stonden volgens Brems (2016) seksualiteit en voortplanting los van elkaar en bovendien veranderden de seksualiteitsbeleving, de seksuele moraal en de traditionele machtsverhouding tussen man en vrouw. Door deze bevrijdende werking zag men in deze periode volgens Geert Buelens de invoering van de pil als "een mijlpaal in de seksuele bevrijding" (Buelens, 2018, p. 610). Door deze ontwikkelingen werd het taboe op seksualiteit doorbroken en ook werden de normen en waarden van de vooroorlogse generatie failliet verklaard (Van Sterkenburg, 2011).

1.2.5 De cultuur van de jaren zestig en de Nederlandse literatuur

In de jaren zestig ontstond er moderne literatuur die Brems (2016) omschrijft als "vrijmoedig, cynisch, brutaal en ontluisterend" (Brems, 2016, p. 200). In deze periode schreven schrijvers vaak over hun eigen leven, verbonden zij literatuur met het leven en bovendien vatten ze ook de werkelijkheid in taal om zo feiten en fictie van elkaar te onderscheiden. Ook zochten ze volgens Brems naar authenticiteit door "esthetische normen te overtreden, door taboes te doorbreken en door fatsoensgrenzen te overschreden" (Brems, 2016, pp. 246-248). Schrijvers overtraden deze grenzen door bijvoorbeeld openlijk over seksualiteit te schrijven en dat was opvallend, want niet eerder waren "liefde en seksualiteit zo krachtig en succesvol gecommercialiseerd" (Buelens, 2018, p. 245). Twee voorbeelden van romans waarin seksualiteit een belangrijke rol speelt, zijn *Ik Jan Cremer* van Jan Cremer en *Turks Fruit* van Jan Wolkers.

1.2.5.1 *Ik Jan Cremer*

Een belangrijke wetenschappelijke publicatie met bevindingen over deze roman komt van Pieter de Nijs (1991). Volgens De Nijs past deze roman in het genre van een schelmenroman: een roman waarin de belevenissen van een avonturier centraal staan die zich door zijn slimheid uit benarde situaties weet te redden. De ik-persoon uit de roman is inderdaad een avonturier, als zeilman en marinier ontdek hij de hele wereld. De roman bevat overeenkomsten met het leven van Jan Cremer. Toch is het volgens De Nijs geen autobiografie, maar de roman bevat autobiografische elementen.

Kaj van Berkel (2011) onderzoekt de kritiek die de roman, de schrijver en de uitgeverij hebben ontvangen. Jan Cremer kreeg veel kritiek toen hij zijn boek publiceerde, want hij schreef in volkse en grove taal en veel passages staan vol met geweld en seks. Deze grove manier van schrijven had volgens Van Berkel een shockerende uitwerking, waardoor verhalen sterker over komen. Ook doorbrak Cremer taboes die rustten op geweld en seks en dat verklaart waarom velen *Ik Jan Cremer* een "gevaarlijk en smerig" boek vonden (Van Berkel, 2011, p. 27).

Voorts onderzocht literatuurwetenschapper Gijsbert Pols (2013) de relatie tussen mannelijkheid en seksueel misbruik in *Ik Jan Cremer*. In hoofdstuk 20 beschrijft Cremer een passage waarin de 13-jarige ik-persoon met zijn 28-jarige buurvrouw Betty naar bed gaat. Sommige critici interpreteren dit stuk volgens Pols als de bevestiging van de superioriteit als man van de jonge ik-persoon, maar hij ziet dit als seksueel misbruik en dat heeft volgens hem invloed op de manier waarop de ik-persoon zich verder in de roman presenteert: mannelijk, heldhaftig en sterk. Deze presentatie beschrijft hij als het 'fallische zelfbeeld' van de ik-persoon dat telkens in de roman terugkomt: in zijn verhouding met leeftijdsgenoten, in zijn gedrag naar instituties, met vrouwen en in zijn carrière. In dit verband is het interessant dat Brems (2016) het gedrag van de ik-persoon juist interpreteert als antiburgerlijk en ongehoorzaam en daarom vindt hij *Ik Jan Cremer* een antiburgerlijke roman. Pols vat dit gedrag niet op als antiburgerlijk, maar hij wijst juist naar het fallische zelfbeeld. Op een gegeven moment verandert dit zelfbeeld, want "er ontstaat een conflict tussen de stoere mannelijke verteller en de getraumatiseerde ik" (Pols, 2013, pp. 5-6). De ik-persoon kampt met gevoelens van kwetsbaarheid, pijn en angst en dat interpreteert Pols als het resultaat van het misbruik door buurvrouw Betty.

1.2.5.2 *Turks Fruit*

Turks Fruit is deels op het leven van Jan Wolkers gebaseerd en daardoor ziet de literaire canon het als een ‘‘pure autobiografie’’, waarin Wolkers ‘‘elementen uit zijn leven transformeert om er een fictief verhaal van te maken’’ (Literaire canon, z.d.). Daar staat tegenover dat Graa Boomsma (1989) vindt dat er eerder sprake is van een roman met autobiografische elementen. De roodharige Annemarie Nauta stond bijvoorbeeld model voor het hoofdpersonage Olga (*Turks Fruit* Jan Wolkers, z.d.).

Turks Fruit wordt gezien als een liefdesroman die gaat over de liefde tussen een kunstenaar en Olga. Aan het begin van het verhaal is de kunstenaar door Olga verlaten, maar al snel blikt hij terug op hun relatie en aan het einde komt hij weer met haar in contact. Zij heeft op dat moment een hersentumor en niet veel later overlijdt zij hieraan. Volgens Boomsma (1989) verwijst dit naar de ‘Wolkeriaanse gedachte’ die een grote rol speelt in de roman: het leven draagt de dood met zich mee en daarvan is verderf het hoofdthema. Niet alleen Olga’s dood verwijst hiernaar, maar het is ook terug te zien in het sterven van diverse dieren en in de verderfelijke relatie tussen Olga en haar moeder en de kunstenaar en zijn schoonmoeder. Voorts verwijst ook de titel naar de Wolkeriaanse gedachte: ‘‘fruit is gezond, maar Turks fruit is verrotting veroorzakend snoepgoed’’ (Boomsma, 1989, p. 3).

Ook in *Turks Fruit* speelt seksualiteit een grote rol, dat is in de verschillende vrijpartijen van de kunstenaar met Olga terug te zien. Toch leidde dit niet tot moreel protest, want door de seksuele revolutie waren mensen ondertussen wel wat gewend (Boomsma, 1989, p. 7). Er kwam wel kritiek op de zogenaamde schuttingwoorden die Wolkers gebruikte. In een interview uit 1969 wimpelt hij dit af door te zeggen dat hij de eenvoudige taal van het volk spreekt. De gewone mens snapt geen moeilijke taal, daarom gebruikt hij eenvoudige woorden en hij begreep niet waarom stadsmensen moeilijk deden over zijn taalgebruik (Giphart, z.d.).

Tegenwoordig uiten sommigen wel kritiek op de seksualiteit in de roman. Charlotte van den Broeck (2020) vindt dat Wolkers vrouwen als lustobject wegzet. De ik-persoon wil alleen met Olga naar bed en hij doet er alles aan zodat zijn behoeftes worden bevredigd. Dat leidt zelfs tot een verkrachting waarna de ik-persoon zegt hij zich ‘‘trionfantelijk en heerlijk voelde’’ (Wolkers, 1984, p. 153). Volgens Pols (2019) zegt dit misbruik genoeg en het getuigt niet van liefde. Toch zijn er ook positieve reacties. Margreet Fogteloo (2015) vindt dat Wolkers leert dat seks niet iets is om je voor te schamen en dat het ook niet gek is om erover te lezen.

Bij de verschillende hedendaagse opvattingen is het belangrijk om te beseffen dat de roman tijdens de hoogtijdagen van de seksuele revolutie is geschreven, waarin de nozems deze roman als ‘‘het ideaal van een vrijgevochten samenleving omarmde’’ (Van den Broeck, 2020, *Gek van liefde*). Op dit moment wordt er anders naar die seksuele vrijheid gekeken. Er worden juist campagnes gehouden om seksueel misbruik van vrouwen tegen te gaan en om gelijke machtsverhouding tussen man en vrouw te stimuleren. Dat betekent dat er anders naar *Turks Fruit* gekeken kan worden. Volgens sommige is deze bewustwording positief, anderen spreken volgens Tristan Theirylnck (2020) juist van de vertrutting van Nederland en zij vinden dat de vrijheden van de jaren zestig weer in gevaar komen.

Waar het in de bovenstaande paragrafen ging om letterkundige bestuderingen van *Ik Jan Cremer* en *Turks Fruit*, waarbij gekeken werd naar het genre, thematiek en de interpretaties, gaat het in de volgende paragraaf om de theorie van literatuurwetenschapper Stephen Greenblatt over cultuur.

1.2.6 Cultuur als beperking door praise en blame van Stephen Greenblatt

Literatuurwetenschapper Stephen Greenblatt kwam in de jaren tachtig met de term 'New Historicism', waarbij het gaat om de relatie tussen een tekst en de cultuur waarin die geschreven is. Het uitgangspunt binnen deze theorie is dat de bestudering van een cultuur leidt tot een beter begrip van de tekst. Andersom leidt de bestudering van een tekst tot beter begrip van een cultuur (Greenblatt, 1995).

Wat is dan de definitie van cultuur? Greenblatt (2005) definieert cultuur aan de hand van twee begrippen: 'constraint' (beperking) en 'mobility' (mobiliteit). Bij cultuur als beperking bestaat een cultuur uit overtuigingen en gebruiken die als controlemechanismen toegepast kunnen worden. Individuen moeten zich aan deze overtuigingen en gebruiken houden, anders overschreden zij een culturele grens. De overtuigingen en gebruiken worden ingezet om over individuen macht uit te oefenen. Literatuur is hierbij een geschikt middel om door daden van 'praise' en 'blame' culturele grenzen af te dwingen. Het volgende voorbeeld maakt dit duidelijk. In land X is het de gewoonte dat schrijvers geen scheldwoorden gebruiken. Een schrijver overtreedt een culturele grens als hij dat toch doet. Hij houdt zich niet aan de overtuigingen en gebruiken van het land en volgens Greenblatt wordt dit gedrag in de literatuur van land X bestraft. Voor buitenstaanders met andere overtuigingen en gebruiken is deze bestraffing onverklaarbaar. Zij hebben geen kennis over deze cultuur en daarom snappen ze niet waarom scheldende schrijvers worden bestraft. Dit wijst volgens Greenblatt op het belang om bij de interpretatie van een tekst kennis over een cultuur te hebben. Om tot die kennis te komen, geeft Greenblatt zes vragen: (Greenblatt, 1995: p. 226):

1. "What kinds of behavior, what models of practice, does this work seem to enforce?"
2. "Why might readers at a particular time and place find this work compelling?"
3. "Are there differences between my values and the values implicit in the work I am reading?"
4. "Upon what social understanding does the work depend?"
5. "Whose freedom of thought or movement might be constrained implicitly or explicitly by this work?"
6. "What are the larger social structures with which these particular acts of praise or blame might be connected?"

Naast beperking definieert Greenblatt (2005) cultuur ook aan de hand van mobiliteit. Cultuur wordt in dit geval gezien als de regulator van beweging, waarbij culturele grenzen bepalen welke bewegingen mogelijk zijn. In het geval van de jaren zestig verschoven culturele grenzen door belangrijke gebeurtenissen, zoals de democratisering, seksuele revolutie en de secularisatie. In eerste instantie was het bijvoorbeeld niet de gewoonte om openlijk over seksualiteit te schrijven of om kritisch tegenover gezagsinstanties te zijn, maar door de jaren zestig veranderde dat. Door de eerder beschreven ontwikkelingen veranderden de gebruiken en gewoonten van Nederland en binnen deze cultuur was er meer mogelijk. Zo kregen Jan Cremer en Jan Wolkers meer ruimte om openlijk in grove taal over seks en geweld te schrijven.

1.2.7 Self-fashioning en Poetics of Culture

Greenblatt verbindt cultuur ook aan het begrip 'self-fashioning': "een individu van een gedachtegoed heeft het gevoel speciaal te zijn en hij geeft zijn eigen personaliteit vorm" (Greenblatt, 1980: pp. 1-2). Een individu vormt zichzelf door en in taal, want taal kan gezag versterken en het is volgens Greenblatt onmisbaar bij het ontwikkelen van een persoonlijkheid. De self-fashioning is niet vrijwillig, want dat kan alleen zonder het overtreden van de culturele grenzen (Greenblatt, 1980). Deze grenzen worden door de verwachtingen van klasse, geslacht, geloof, ras en nationale identiteit vastgesteld (Greenblatt, 1990, p. 164).

Literatuur wordt ook bij self-fashioning als controlemechanisme ingezet om het gedrag van mensen te controleren (Greenblatt, 1980, p. 3). Greenblatt omschrijft dit als:

"Self-fashioning is in effect the Renaissance version of these control mechanisms, the cultural system of meanings that creates specific individuals by governing the passage from abstract potential to concrete historical embodiment." (Greenblatt, 1980: pp. 3-4)

In een bundeling van essays van New Historicism publiceert Greenblatt zijn essay *Towards a Poetics of Culture* (Greenblatt, 1989). Hierin maakt hij duidelijk dat teksten onder invloed van een cultuur ontstaan, daarbij staan teksten niet op zichzelf, maar die moeten in sociaal-historisch perspectief worden geplaatst. Teksten spelen volgens Greenblatt een rol in sociale processen die een sociaal-historische situatie vormgeven. Een goed voorbeeld is de roman *Uncle Tom's Cabin* van Harriet Beecher Stowe uit 1852. Zij legt met haar roman het slavernijverleden bloot en dat zorgde voor bewustwording. Door dit werk kan er anders over racisme, discriminatie en onderdrukking worden gedacht.

Tot slot is het bij het beoordelen van teksten volgens Greenblatt belangrijk om je bewust te zijn van de eigen culturele en literatuurwetenschappelijke positie. Hij legt dit als volgt uit:

“A literary criticism that has affinities to this practice must be conscious of its own status as interpretation and intent upon understanding literature as a part of the system of signs that constitutes a given culture; its proper goal ... is a poetics of culture” (Greenblatt, 1980, pp. 4-5).

Bij de analyse van *Ik Jan Cremer* en *Turks Fruit* betekent dat ik mij ervan bewust ben dat ik met westerse normen en waarden uit 2021 de roman onderzoek. Het is voor deze tijd gebruikelijk om objectief en kritisch naar zaken te kijken en om veel vragen te stellen. In de jaren zestig golden er juist andere normen en waarden en toen werd de roman anders beoordeeld.

1.3 Onderzoeksvraag

In paragraaf 1.2.6 beschreef ik dat Greenblatt (1995) cultuur definieert als beperking door daden van praise en blame. Vervolgens geeft hij zes vragen die helpen om een cultuur achter een roman beter te begrijpen. Ik breng zijn definitie en zes vragen in verband met scheldwoorden uit beide romans. Zo onderzoek ik op welke manier scheldwoorden in de verhaalwerkelijkheid worden gepresenteerd, daarbij kijk ik of er sprake is of een positieve of negatieve connotatie en dat breng ik in verband met daden van praise en blame. Dit leidt tot de onderstaande onderzoeksvraag:

Hoe is het schelden door de ik-persoon in de romans *Ik Jan Cremer* en *Turks Fruit* te verklaren aan de hand van Greenblatts theorie over cultuur?

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, gebruik ik drie deelvragen:

Deelvraag 1: *Hoe wordt het schelden door de ik-persoon op het moment in de verhaalwerkelijkheid gepresenteerd?*

Deelvraag 2: *Is de presentatie van scheldwoorden te koppelen aan daden van 'praise' of 'blame' van Stephen Greenblatt?*

Deelvraag 3: *Hoe staan deze scheldwoorden in verband met de cultuur van de jaren zestig?*

2 Methode

In dit hoofdstuk beschrijf ik de stappen die ik uitvoer om mijn onderzoeksvraag en deelvragen te beantwoorden.

2.1 Corpus

In dit onderzoek ligt de focus op twee romans uit de jaren zestig van de twintigste eeuw: *Ik Jan Cremer* van Jan Cremer en *Turks Fruit* van Jan Wolkers. De aandacht ligt in dit onderzoek specifiek op het gebruik van scheldwoorden. Beide romans worden vanuit de ik-persoon verteld, dus ik analyseer in dit onderzoek hoe beide ik-personen zich tot schelden verhouden. Ik ontkom er daarbij niet aan om zinnen of woorden te citeren die als kwetsend of grof ervaren kunnen worden.

2.2 Dataverzamelmethode

Ik verzamel data door beide romans te lezen en tijdens dit moment noteer ik alle scheldwoorden die de ik-persoon uitspreekt of ontvangt. De scheldwoorden die andere personages ontvangen of uitspreken, worden in deze analyse niet meegenomen. Ik doe dat bewust, omdat in dit onderzoek de focus ligt op de verhouding tussen de ik-persoon en het gebruik van scheldwoorden. Ik vul tijdens het lezen een excel-bestand in dat uit zeven kolommen bestaat: 'paginanummer', 'scheldwoorden', 'frequentie', 'categorie', 'positieve of negatieve connotatie', 'praise of blame' en 'aan wie gericht'. Ik leg in de volgende alinea de indeling van dit bestand uit.

Aan de hand van het ingevulde schema van de roman *Ik Jan Cremer* (zie [Bijlage 1 - Scheldwoorden Ik Jan Cremer](#)) verantwoord ik alle kolommen die ik gebruik. De eerste twee kolommen (paginanummer en scheldwoord) spreken voor zich, maar in de derde kolom vermeld ik de frequentie van een scheldwoord en hierin staat hoe vaak een scheldwoord op dezelfde pagina voorkomt. In de vierde kolom koppel ik categorieën aan scheldwoorden, daarbij gebruik ik deels de categorieën uit het theoretisch kader. Om overzicht te houden, heb ik categorieën 'ethniciteit' en 'ras' samengevoegd, ook heb ik twee nieuwe categorieën toegevoegd: 'beroep' en 'uitwerpselen', maar het scheldwoord 'hoer' plaats ik in de categorie 'seksualisering'. De scheldwoorden die tussen verschillende categorieën vallen, plaats ik in de categorie 'overig'. In de vijfde kolom kijk ik of scheldwoorden positief of negatief geconnoteerd worden (noemt de ik-persoon bijvoorbeeld een vrouw een 'lekker makkeltje', dan is dat positief, maar noemt hij een vrouw een 'rotwijf', dan is het negatief) en in de zesde kolom kijk ik hoe scheldwoorden worden gepresenteerd en of dat aan lof of

blaam te koppelen is. Als de ik-persoon trots is op het uitschelden van een leraar, is er sprake van lof en bij het uitschelden van een ambtenaar die regelt hanteert, is er sprake van blaam. Tot slot kijk ik wie er wordt uitgescholden: staat er 'ik', dan wordt de ik-persoon uitgescholden. Voor *Turks Fruit* is hetzelfde schema in [Bijlage 2 - Scheldwoorden Turks Fruit](#) te vinden.

2.3 Analysewijze

Tijdens de analyse pas ik de methode close reading toe, daarbij gebruik ik de schema's uit bijlagen 1 en 2. Ik kijk in eerste instantie of er bepaalde patronen aanwezig zijn: welke personen worden vaak uitgescholden, op welke manier gebeurt dat en wordt een scheldwoord in de verhaalwerkelijkheid positief of negatief neergezet. Vervolgens breng ik dit in verband met motieven en thema's uit beide werken. Daarna koppel ik dit aan Greenblatts theorie over cultuur en vervolgens kijk ik of er bij het gebruik van scheldwoorden sprake is van praise of blame en of dit aan grotere sociale structuren te koppelen is. Voorts zeg ik iets over de tijdgeest van de jaren waarin beide werken verschenen en met welke tijdgeest ik tegenwoordig te maken heb. Ik duid aan waarom beide romans in de jaren zestig verschenen en niet eerder. Bovendien houd ik bij de analyse rekening met veranderende normen en waarden van toen en nu.

3 Analyse

In dit hoofdstuk analyseer ik *Ik Jan Cremer* van Jan Cremer en *Turks Fruit* van Jan Wolkers, daarbij gebruik ik bijlagen 1 en 2 en het theoretisch kader.

3.1 Analyse *Ik Jan Cremer*

In het overzicht uit [Bijlage 1 - Scheldwoorden Ik Jan Cremer](#) is te zien dat de ik-persoon 277 scheldwoorden uit acht verschillende categorieën gebruikt. Er is te weinig ruimte om elk scheldwoord te analyseren, maar de data tonen vier opvallende patronen aan die ik in deze analyse meeneem. Ten eerste scheldt de ik-persoon vaak tegen gezags- en ambtsdragers, ten tweede zijn 107 scheldwoorden te linken aan seksualisering, ten derde komen veel scheldwoorden voort uit gewelddadige situaties en ten slotte ontvangt de ik-persoon ook verschillende scheldwoorden.

3.1.1 Antiautoritair

Tijdens het lezen van de roman komt de antiautoritaire houding van de ik-persoon vaak naar voren, dat illustreer ik aan de hand van het onderstaande voorbeeld:

- ❖ “Twee beulen in zwart leer komen eruit. Laarzen, leren jas, koppel, pet: zonder dat zijn het nummerloze klootzakken. ‘Absteigen!’ ‘Heb jij die fiets gestolen?’ ‘Nee, ik heb die fiets niet gestolen. ... ‘Hoe heet je, wie ben je, waar woon je, wat doe je hier, waar kom je vandaan?’ ... Onder handen van de Gestapo. Lang leve de Vrijheid in Ons Land!’” (Cremer, 2008, p. 259)

In dit voorbeeld komt de ik-persoon in conflict met de politie. Tijdens het rondfietsen wordt hij staande gehouden en al snel loopt dit uit op een confrontatie waarbij hij uiteindelijk wordt gearresteerd. Naar mijn mening is in dit voorbeeld iets terug te zien van de spanningen tussen de naoorlogse generatie en de autoriteit uit de jaren zestig. Toen kwamen opstandige jongeren - genaamd nozems - vaak in aanraking met de politie. Hun houding kenmerkten zich door opstandigheid en dit kon volgens Brems (2016) juist in de jaren zestig ontstaan. Deze jaren kenmerkten zich door vrede en welvaart, dus de naoorlogse generatie groeide op in een andere tijd dan de vooroorlogse generatie en “ze stonden daarom onbegrijpend tegenover de mentaliteit van ouders en bestuurders, die getekend waren door de angst en het verlies tijdens de oorlog en de inspanningen van de wederopbouw” (Brems, 2016, p. 255). Deze veranderende mentaliteit verklaart het gedrag van de naoorlogse generatie en het helpt om het eerste voorbeeld beter te begrijpen. Zo vindt de ik-persoon net als de naoorlogse generatie dat de autoriteit hem zijn vrijheid ontnemt. Hij spreekt dat in het

eerste voorbeeld ook sarcastisch uit: ‘‘Lang leve de Vrijheid in Ons Land’’ (Cremer, 2008, p. 259). Vervolgens is in het schelden de opstandige houding terug te zien. De ik-persoon maakt de politie uit voor beulen (mensen die in opdracht van de overheid mensen executeren), klootzakken en hij vergelijkt ze met de geheime dienst in nazi-Duitsland (Gestapo). De ik-persoon omarmt de vrijheid net zoals de naoorlogse generatie, maar zij vinden allebei dat de autoriteit dit beperkt.

Bij de bovenstaande analyse is het belangrijk om rekening te houden met de tijdgeest waarin het geschreven is. In de jaren zestig waren ouderen tegenspraak niet gewend. Tegenwoordig wordt kritisch denken juist gestimuleerd en in de Nederlandse cultuur is het belangrijk dat mensen eigen beslissingen kunnen nemen, dat verklaart waarom er nu anders over een kritische houding wordt gedacht dan in de jaren zestig.

3.1.2 Seksualisering

De ik-persoon gebruikt veel scheldwoorden die te koppelen zijn aan seksualisering. Hierdoor wordt het heteroseksueel mannelijk vrouwbeeld van de ik-persoon duidelijk gemaakt. De onderstaande drie voorbeelden illustreren dit:

- ❖ ‘‘Nellie was wel een lekker mokkeltje: je mocht altijd haar kutje zien en eraan voelen’’ (Cremer, 2008, p. 30).
- ❖ ‘‘Nou, daar stond ik voor janlul, ik werd verschrikkelijk kwaad en schreeuwde haar nog iets na als vuile tyfushoer, kale kak’’ (Cremer, 2008, p. 189).
- ❖ ‘‘De Graaf had me uitdrukkelijk verzocht om een ‘kersvers pruimpje’ en geen afgeneukte slet’’ (Cremer, 2008, p. 232).

Deze voorbeelden laten zien hoe de ik-persoon naar vrouwen kijkt. De ik-persoon ziet vrouwen alleen als lustobject en ik ben van mening dat deze visie bepalend is bij het gebruik van alle scheldwoorden die aan seksualisering te koppelen zijn. Volgens hem zijn vrouwen er alleen om seksuele behoeftes te bevredigen en hij scheldt vrouwen uit als die daar niet aan mee willen werken. Dit laat naar mijn mening zien dat in de roman de macht nog steeds bij de man ligt en dat vrouwen als voorwerpen worden weggezet. Het is dus de vraag hoe bevrijdend de jaren zestig eigenlijk zijn geweest. Buelens (2018) spreekt wel van de seksuele bevrijding, maar de voorbeelden laten zien dat de man hier eerder van profiteert dan de vrouw. Brems (2016) spreekt zelfs van een verandering van de traditionele machtsverhouding tussen man en vrouw, maar in *Ik Jan Cremer* verkeert de vrouw naar mijn

mening nog steeds in een onderdanige positie tegenover de dominante positie van de man. Bij de interpretatie van deze voorbeelden is het wel belangrijk om rekening te houden met de tijdgeest waarin het geschreven is. Volgens het Kennisinstituut voor Emancipatie en Vrouwengeschiedenis (z.d.) ontstond pas door de tweede feministische golf aan het einde van de jaren zestig kritiek op de mannelijke seksuele overheersing en misbruik van de vrouw. Dit was dus na de publicatie van *Ik Jan Cremer* en tijdens het schrijven van de roman was er wel aandacht voor vrouwenemancipatie, maar mannen en vrouwen waren nog niet helemaal gelijk en tot een bepaalde mate was dat voor die tijd nog normaal. Ik leef nu in 2021 en in deze tijd streven we in Nederland gelijkheid tussen man en vrouw na. Er is nu juist veel aandacht om misbruik van vrouwen tegen te gaan en we zijn ons bewust van de kwetsbare positie die vrouwen soms nog hebben. Deze veranderde cultuur verklaart waarom er nu anders over de roman wordt geoordeeld dan in de jaren zestig.

3.1.3 Geweld

Veel scheldwoorden komen ook voort uit gewelddadige situaties, dat illustreer ik aan de hand van de onderstaande twee voorbeelden:

- ❖ “Bloed spoot op mijn hand. Hij rochelde. Ik stak door, tot het lijf slap werd en ik het voorover liet vallen. Het viel langzaam. Ik rook een strontlucht: de lafaard had in zijn broek gescheten” (Cremer, 2008, p. 258).
- ❖ “Ik werd zo verschrikkelijk kwaad ... en ik had het liefste die pleurisleijer helemaal in mekaar gestampt of hem bij zijn strot gepakt, die klootzak” (Cremer, 2008, p. 358).

In de roman is de ik-persoon op verschillende momenten in gevecht. Zo vecht hij in het eerste voorbeeld met een directeur die jonge meisjes misbruikt. De ik-persoon haat de directeur en het misbruik vormt de aanleiding voor de vechtpartij. Naar mijn mening laat Jan Cremer met dit voorbeeld zien dat individuen niet elk gedrag van mensen met gezag moeten accepteren. Het laat iets zien van de kritische en opstandige houding van de ik-persoon. Die houding speelt ook bij het tweede voorbeeld een belangrijke rol. Hij scheldt een ambtenaar die alle regels volgt uit voor klootzak. Het is opvallend dat Cremer bij de beschrijving van deze gewelddadige situaties overdrijvingen gebruikt. Hij beschrijft letterlijk hoe het bloed over zijn handen spoot en hoe de directeur het in zijn broek had gedaan. Deze overdrijvingen zorgden volgens Van Berkel voor een “extra choquerend effect” (Van Berkel, 2011, p. 11). Ik sluit mij aan bij Van Berkel, want sommige passages komen door deze gedetailleerde beschrijving heftig en schokkend over, waardoor de neiging kan ontstaan om de roman weg te leggen. De Nijs voegt daaraan toe dat “veel critici Cremers verbale geweld

letterlijk interpreteerden en als geweldsverheerlijking zagen'' (De Nijs, 1991, p. 8). Hier ben ik het niet mee eens, want ik vind niet dat Cremer geweld verheerlijkt, maar het hoort bij het opstandige karakter van de ik-persoon. Dit sluit aan bij de opvatting van Pols (2013) die vindt dat de ik-persoon met zijn opstandige en gewelddadige karakter zijn mannelijkheid wil bevestigen.

De uitvoerige beschrijving van geweld was nieuw voor de jaren zestig. Schrijvers hadden niet eerder openlijk en uitvoerig over geweld geschreven en mensen waren geweld ook niet van televisie gewend. Cremer doorbrak dus met zijn manier van schrijven het taboe dat op geweld rustte (Van Berkel, 2011). Tegenwoordig worden we in het nieuws bijna dagelijks met geweld geconfronteerd en daardoor heeft geweld een minder schokkende werking dan in de jaren zestig.

3.1.4 Schelden op de ik-persoon

In de roman wordt de ik-persoon 29 keer uitgescholden en hij scheldt zichzelf 5 keer uit, dat illustreer ik aan de hand van de onderstaande twee voorbeelden:

- ❖ ''De directeur Middelhoek zegt dat ik volkomen ongeschikt ben, een jeugdboef, een onsympathiekeling en dat hij met alle mogelijke middelen mij zal beletten op de school te komen'' (Cremer, 2008, p. 89).

- ❖ ''Zo ouwe pik!' zei ik opbeurend, en stapte met de orders, papieren en de beste wensen op (Cremer, 2008, p. 193).

In het eerste voorbeeld is de ik-persoon door de directeur uitgescholden. De ik-persoon raakt namelijk dagelijks in conflict met leraren en daarom vindt de directeur dat de ik-persoon niet op school, maar juist in een gevangenis thuishoort. Naar mijn mening is ook bij dit voorbeeld iets van de tijdgeest van de jaren zestig terug te zien. Het gedrag van de ik-persoon weerspiegelt namelijk het gedrag van de nozems die door hun andere normen en waarden door de maatschappij werden veroordeeld. Dit sluit aan bij Righart (1995) die zegt dat de term nozems op een gegeven moment een ''normatieve en negatieve betekenis kreeg en het werd een verzamelbegrip voor alle mogelijke vormen van ongewenst jeugdgedrag'' (Righart, 1995, p. 147). Ik ben het hiermee eens, want ik zie dat ook de ik-persoon door zijn gedrag als boef wordt weggezet. De ik-persoon is niet een gehoorzame burger die regels opvolgt en naar anderen luistert, maar hij doet juist waar hij zin in heeft. Niet iedereen prijst dit gedrag en het verklaart waarom hij wordt uitgescholden.

Bij het tweede voorbeeld scheldt de ik-persoon op zichzelf en in dit geval heeft het scheldwoord een positieve connotatie. De ik-persoon is zojuist bij het leger aangenomen en hij is trots dat het hem is gelukt. Dit schelden past bij Pols' (2013) theorie over het fallische zelfbeeld van de ik-persoon. Het stoere karakter wordt door een baan bij het leger bevestigd. Ik vind het opvallend dat ik geen scheldwoorden aantrof die passen bij een getraumatiseerd ik-persoon. Na het lezen van Pols' theorie had ik die namelijk wel verwacht. Volgens deze theorie komt de ik-persoon aan het einde van de roman in conflict met zichzelf, maar bij de scheldwoorden is dat niet terug te zien. De verklaring is naar mijn mening te vinden in het gedrag van de ik-persoon. Zijn gedrag sluit namelijk aan bij het gedrag van een nozem die graag vrij wil zijn en die zich niet bekommert "om burgerlijk gedoe als vast werk, een gezin of de toekomst" (Righart, 1995, p. 147). Het zou dus niet logisch zijn als de ik-persoon in een groot gedeelte van de roman medelijden met zichzelf zou hebben. Het opstandige karakter komt dan in gevaar en het zou zijn stoere imago afbreken. Naar mijn mening gaat Pols voorbij de informatie die letterlijk in de roman staat.

3.1.5 Koppeling met Greenblatt en de jaren zestig

Voor de jaren zestig speelden christelijke normen en waarden een belangrijke rol. Volgens deze normen en waarden moeten mensen naar de overheid luisteren. Door de democratisering en secularisatie werden christelijke normen en waarden minder belangrijk en daardoor verschoven culturele grenzen (Van Sterkenburg, 2011). Binnen deze verschuivende grenzen ontstond er voornamelijk bij de naoorlogse generatie een kritische houding tegenover gezagsdragers en tegelijk ontstond er een "nieuw ethisch bewustzijn dat afstand nam van de oude fatsoensnorm" (Brems, 2016, p. 255). Gezag was niet meer vanzelfsprekend en volgens Brems lag de nadruk op het afleggen van verantwoording. Ook speelden tolerantie en persoonlijke vrijheid een grote rol. De gebruiken en gewoontes die volgens Greenblatt (1995) een cultuur vormen, waren dus veranderd. De jaren zestig boden gunstige omstandigheden waardoor Cremer met grove taal een roman met een opstandig hoofdpersonage kon schrijven en waarin seksualiteit en geweld uitgebreid aan de orde kwamen. In de roman iets dus iets van de tijdgeest van de jaren zestig terug te zien.

Een tweede belangrijke verandering was de seksuele revolutie. Met de komst van de pil veranderde volgens Brems (2016) de seksuele moraal. Seks stond niet meer alleen in het teken van voortplanting, maar het was ook iets om van te genieten. De pil was dus van grote betekenis en daarom zag Buelens (2018) het als een doorbraak in de seksuele bevrijding. Als gevolg van de seksuele revolutie verschoven de culturele grenzen. In Nederland dacht men vrijer over seksualiteit en binnen deze cultuur was er voor schrijvers een gunstig klimaat om over dit onderwerp te schrijven. Bovendien werden culturele grenzen door daden

van praise en blame in literatuur afgedwongen. Zo prijst de ik-persoon in *Ik Jan Cremer* het vrije gedrag van vrouwen die niet moeilijk doet als mannen met hen naar bed willen. Aan de andere kant worden vrouwen die wel moeilijk doen juist door de ik-persoon uitgescholden. Door deze manier van schrijven doorbrak Cremer het taboe op seksualiteit. Toch werd zijn werk niet door iedereen geprezen. Volgens Righart (1995) kwam dit omdat bij de vooroorlogse generatie normen en waarden omtrent seksualiteit en geweld niet veranderd waren. Dat verklaart waarom velen *Ik Jan Cremer* alsnog een "gevaarlijk en smerig" boek vonden (Van Berkel, 2011, p. 27).

Tegenwoordig kijken critici anders naar de roman. Pols (2013) verwijst naar de invloed van het seksueel misbruik van de ik-persoon op de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid en naar mijn mening worden vrouwen juist als lustobject neergezet. Deze interpretaties ontstaan onder invloed van de geldende normen en waarden van een cultuur en daarom is het bij de bestudering van literatuur belangrijk om op de hoogte te zijn van de geldende normen en waarden (Greenblatt, 1980).

3.2 Analyse *Turks Fruit*

In [Bijlage 2 - Scheldwoorden Turks Fruit](#) is te zien dat in de roman 66 scheldwoorden uit zes verschillende categorieën worden gebruikt. Ook in dit geval kan ik door tijdgebrek niet elk scheldwoord analyseren, maar de data tonen drie opvallende patronen aan die ik ga onderzoeken: ten eerste zijn de meeste scheldwoorden te linken aan seksualiteit en liefdesverdriet, ten tweede zit er een verschil in scheldwoorden die de ik-persoon in het heden en het verleden naar Olga uitspreekt en ten slotte kijk ik naar de scheldwoorden die de ik-persoon van Olga ontvangt.

Ik heb wel gekeken naar scheldwoorden die voortkomen uit een antiautoritaire houding of geweld, zoals bij *Ik Jan Cremer*, maar ik neem die bij deze analyse bewust niet mee, omdat die hier minder aan de orde komen.

3.2.1 Seksualiteit en liefdesverdriet

Tijdens het lezen viel op dat veel scheldwoorden met seksualiteit en liefdesverdriet te maken hebben. De onderstaande drie voorbeelden illustreren dit:

- ❖ “Ik pijnigde mijn hersens af met er steeds weer aan te denken wat er misgegaan was, waarom ze van me weggegaan was voor zo'n klootzak ... zo'n uit zijn krachten gegroeide lul” (Wolkers, 1983, pp. 13-14).
- ❖ “Omdat die stomme misdadige trut van een moeder van haar tegen haar gezegd had, toen ze als kind die plek gezien had waar die verkankerde borst had gezeten, dat zij eraf gegeten had als baby” (Wolkers, 1983, pp. 87-88).
- ❖ “En daar tussendoor riep dat wijf steeds tegen haar dochter dat ze zo'n ploert geen antwoord moest geven” (Wolkers, 1983 p. 153).

De roman staat vol met seksualiteit en veel scheldwoorden slaan hierop terug. De ik-persoon denkt, droomt en fantaseert de hele dag over seks met Olga en dat is in zijn taalgebruik terug te zien. Zo vertelt hij in een passage hoe hij met zijn geslachtsdeel Olga binnendringt en dat resulteert in het scheldwoord ‘lul’ uit het eerste voorbeeld. Op een gegeven moment verlaat Olga de ik-persoon en dat breekt zijn hart. Liefdesverdriet is dan ook een belangrijk thema in *Turks Fruit*. Het is echter opvallend dat dit liefdesverdriet niet verder gaat dan alleen het missen van de vrijpartijen met Olga. De behoeftes van de ik-persoon worden niet meer bevredigd en daar baalt hij van. Het is dus de vraag in hoeverre er sprake was liefde. De relatiebreuk veroorzaakt wel veel verdriet en hij houdt

hiervoor twee personen verantwoordelijk: Olga's moeder en Olga's nieuwe vriend. Olga's moeder vindt de ik-persoon ongeschikt en zij ziet haar dochter liever met een succesvolle zakenman. Uiteindelijk ontmoet Olga ook een succesvolle man en dat wordt haar nieuwe vriend. Aangezien verdriet negatief is, hebben ook alle scheldwoorden een negatieve connotatie.

3.2.2 De relatie van de ik-persoon met Olga

In de roman blikt de ik-persoon deels terug op de relatie met Olga en deels vertelt hij in het heden hoe hij weer met haar in contact komt. Het is daarbij opvallend dat scheldwoorden van de ik-persoon naar Olga door de roman veranderen: hij scheldt anders wanneer hij aan haar terugdenkt dan wanneer hij haar in het heden ziet. De onderstaande drie voorbeelden illustreren dit:

- ❖ "Hoe ik haar ontmoet heb. Eigen twee keer. Die mooie rooie duivelin" (Wolkers, 1984, p. 31).
- ❖ "Zo blij was ik dat ik dat rooie mistige beest weer zag" (Wolkers, 1984, p. 46).
- ❖ "Die kip zonder kop. Ze zag er geknakt uit. Zelig. Maar ook onecht" (Wolkers, 1984, p. 176).

Aan het begin van de roman vertelt de ik-persoon dat Olga hem heeft verlaten. Vanaf dat moment blikt hij terug naar het moment dat zij nog samen waren. Bij deze herinnering valt het op dat de ik-persoon positief over Olga denkt. Hij bewondert haar op dat moment en scheldwoorden kunnen als koosnaampjes gelezen worden. De koosnaam uit het tweede voorbeeld verwijst naar mijn mening naar de seksualisering in *Turks Fruit*. De ik-persoon noemt Olga een beest en dat verwijst naar hun vrijpartijen waarbij hij haar een beest in bed vindt. Op het oog lijkt het dat liefde een grote rol speelt, maar toch speelt dit volgens (Pols, 2019) geen rol in de roman, maar de ik-persoon vertelt juist over de ondergang ervan. Ik sluit mij bij de opvatting van Pols aan, want de herinneringen van de ik-persoon aan Olga zijn allemaal positief. Hij verlangt naar haar, maar tijdens die herinneringen realiseert hij zich dat die momenten nooit meer terugkomen. Wolkers versterkt dit door elementen te verwerken die met verderf en de dood te maken hebben. Gelijk als planten verderven en dieren overlijden, zo is de relatie met Olga ook voorbijgegaan. Uiteindelijk wordt Olga ook ziek en fysiek wordt ze aangetast. Door de chemokuren ziet zij er slecht uit en dat verklaart het medelijden uit het derde voorbeeld. Hier is geen sprake van een herinnering, maar de ik-persoon treft Olga in het heden aan. Olga lijdt op dat moment aan kanker en niet veel later

overlijdt zij door een hersentumor. Dit bevestigt de opvatting van Boomsma (1989) die vindt dat de Wolkeriaanse gedachte een grote rol in de roman speelt.

3.2.3 Schelden op de ik-persoon

In deze roman wordt ook de ik-persoon door Olga en Olga's moeder uitgescholden. Bij deze scheldwoorden zijn een paar verschillen te zien, dat maak ik aan de hand van de onderstaande twee voorbeelden duidelijk:

- ❖ “Ze zei dat ik een viezerd was en rende naar de plaats die ik haar geweest had” (Wolkers, 1984, p. 54).
- ❖ “En daar tussendoor riep dat wijf steeds tegen haar dochter dat ze zo'n ploert geen antwoord moest geven” (Wolkers, p. 153).

In het eerste voorbeeld scheldt Olga de ik-persoon tijdens een vrijpartij uit. De ik-persoon geeft namelijk aan dat Olga wel in zijn mond mag plassen, maar Olga vindt dat vies en daarop scheldt zij hem uit voor viezerik. Toch heeft dit scheldwoord geen negatieve connotatie, want na dit moment komt Olga weer lachend bij de ik-persoon terug. Echter, dit scheldwoord zegt naar mijn mening wel iets over de seksbeleving van Olga en de ik-persoon. Bij de ik-persoon maakt het niet uit wat er op dat gebied gebeurt, hij vindt alles prima, terwijl Olga wel grenzen heeft. De ik-persoon vindt het eigenlijk alleen maar belangrijk dat zijn behoeftes worden bevredigd en het tweede voorbeeld bevestigt dat. Bij dit voorbeeld is de relatie al uit, maar toch logeert de ik-persoon bij zijn ex-vriendin. Hij verlangt om met haar te vrijen en 's nachts kan hij zich niet meer inhouden. Hij sluipt de kamer binnen waar Olga slaapt en vervolgens kruipt hij op haar en dringt met zijn geslachtsdeel haar lichaam binnen. Zij schreeuwt en verstijft en de moeder rent de kamer binnen en scheldt de ik-persoon voor 'ploert' uit. Dit maakt hem niets uit en hij geeft zelfs aan dat hij zich "heerlijk een triomfantelijk voelde" (Wolkers, 1984, p. 153). Van den Broeck (2020) vindt dat Wolkers met deze passage vrouwen als lustobjecten wegzet. Ik deel deze opvatting, want in het tweede voorbeeld is de lezer getuige van een verkrachting. Olga stemt niet in met de vrijpartij, maar de ik-persoon wil toch zijn behoeftes bevredigd hebben. Net zoals in *Ik Jan Cremer* ligt ook in *Turks Fruit* de macht bij de man. De ik-persoon bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt en ook hier is het de vraag of de vrouw wel profiteert van de seksuele bevrijding waarover Buelens (2018) schreef. Het voorbeeld bevestigt wederom de dominante positie van de man en de onderdanige positie van de vrouw.

3.2.4 Koppeling met Greenblatt en de jaren zestig

Door de seksuele revolutie was de houding van jongeren ten aanzien van seksualiteit veranderd (Righart, 1995). Zij vonden dat seks niet alleen binnen het huwelijk moest plaatsvinden, maar het was ook iets om van te genieten. De seksuele moraal veranderde en men werd vrijer en toleranter. Zoals eerder beschreven, veranderde dus de cultuur en culturele grenzen verschoven. In deze cultuur waren andere gewoontes en gebruiken belangrijk en dat bood schrijvers de mogelijkheid om openlijk over seksualiteit te schrijven. Zo stimuleerde Wolkers het vrije denken over seksualiteit en door er uitgebreid over te schrijven doorbrak hij het taboe dat erop rustte. Het is opvallend dat critici wel vonden dan Wolkers schuttingwoorden gebruikte, maar Wolkers begreep deze kritiek niet. Hij gebruikte de normale volkswaarden en volgens hem distantiëren de mensen uit de grote stad zich door eenvoudig taalgebruik te bekritisieren. Naar mijn mening identificeert Wolkers zich met het gewone volk en hij neemt afstand van de mensen die volgens hem de taal van de elite spreken. Volgens hem begrijpt het volk een verhaal beter als hij eenvoudige taal gebruikt (Giphart, z.d.). Deze kritiek laat zien dat geografie en klasse bepalend zijn hoe *Turks Fruit* wordt beoordeeld. Het laat ook zien dat cultuur per gebied of klasse uit hetzelfde land verschillend kan zijn. Bij het voorbeeld van Wolkers herkent het gewone volk zich in zijn taalgebruik, terwijl stadsmensen het ordinair vinden.

Tot nu toe zijn *Ik Jan Cremer* en *Turks Fruit* apart van elkaar besproken. Toch is het de moeite waard om beide romans met elkaar in verband te brengen. Het is opvallend dat seksualiteit en seksualisering in beide romans een grote rol speelt. In beide werken worden vrouwen als lustobjecten weggezet en het laat de onderdanige positie van de vrouw en de dominante positie van de man zien. De romans zijn wel verschillend als het gaat om het antiautoritaire karakter en het gebruik van geweld. Bij *Ik Jan Cremer* spelen beide aspecten een belangrijke rol, terwijl *Turks Fruit* juist gaat over de vergankelijkheid van liefde.

4 Conclusie en discussie

In dit hoofdstuk beantwoord ik aan de hand van de drie deelvragen de onderzoeksvraag.

4.1 Deelvraag 1

In dit onderzoek is bij de eerste deelvraag de presentatie van schelden door de ik-persoon op het moment in de verhaalwerkelijkheid onderzocht. Uit de analyse van *Ik Jan Cremer* is gebleken dat alle scheldwoorden die aan de autoriteit zijn gericht een negatieve connotatie hebben. De verklaring hiervan is dat de antiautoritaire houding van de ik-persoon bepalend is bij het schelden tegen gezagsdragers. Bovendien identificeert de ik-persoon zich met een nozem uit de jaren zestig en dat verklaart zijn opstandige gedrag. Ook is uit de analyse gebleken dat de visie van de ik-persoon naar vrouwen toe bepalend is bij het gebruik van alle scheldwoorden die aan seksualisering te linken zijn. Jan Cremer zet in zijn roman vrouwen weg als lustobjecten en daardoor bevestigt hij de dominante positie van de man en de onderdanige positie van de vrouw. Er is dus niets terug te zien van de verschuiving van de traditionele machtsverhouding en bovendien geldt de seksuele bevrijding alleen voor de man. Voorts is gebleken dat alle scheldwoorden in gewelddadige situaties een negatieve connotatie hebben. Deze gewelddadige houding bevestigt het stereotiepe mannelijk gedrag van de ik-persoon. Ook verklaart de veroordelende houding van de naoorlogse generatie door de vooroorlogse generatie het gebruik van scheldwoorden met een negatieve connotatie. Ten slotte laat de analyse geen scheldwoorden zien die gericht zijn aan een getraumatiseerd ik-persoon en dat betekent dat de theorie van Pols (2013) deels niet opgaat.

Uit de analyse van *Turks Fruit* is gebleken dat liefdesverdriet de grootste oorzaak is van alle scheldwoorden. De ik-persoon mist Olga en hij scheldt de veroorzakers van dit verdriet in de hele roman uit. Het is wel opvallend dat hij voornamelijk verdriet heeft dat hij niet meer met haar naar bed kan. Er was dus geen sprake van echte liefde. Het is ook duidelijk geworden dat de ik-persoon Olga in het heden anders uitscheldt dan in het verleden. In het verleden zijn de scheldwoorden positief en in het heden negatief. Dat maakt duidelijk dat de vergankelijkheid een grote rol speelt bij de herinneringen aan Olga. Dus niet de zogenaamde liefde, maar de ondergang van de liefde is leidend in de roman. Hierdoor wordt duidelijk dat ook de Wolkeriaanse gedachte een rol speelt bij het schelden door de ik-persoon. Voorts zijn veel scheldwoorden te linken aan seksualisering. Jan Wolkers zet namelijk in zijn roman vrouwen weg als lustobject, dus ook in *Turks Fruit* heeft de vrouw een onderdanige positie tegenover de dominante positie van de man. Ook hierin geldt dus de seksuele bevrijding niet voor de vrouw.

4.2 Deelvraag 2

In dit onderzoek is bij de tweede deelvraag onderzocht of de presentatie van scheldwoorden te koppelen is aan daden van praise of blame. Uit de analyse van *Ik Jan Cremer* is gebleken dat de antiautoritaire en antiburgerlijke houding van de ik-persoon een grote rol spelen in het gebruik van scheldwoorden. Zijn opstandige en avontuurlijke karakter worden in de roman geprezen, terwijl de samenleving en het gezag in de hele roman worden bekritiseerd. In de roman ligt de nadruk op vrijheid, terwijl de overheid hiervan als een belemmering wordt ervaren. Ook is het heteroseksueel mannelijk vrouwbeeld bepalend bij het uitschelden van vrouwen. De ik-persoon prijst vrouwen die makkelijk over seksualiteit denken, terwijl hij vrouwen uitscheldt die dat niet doen. Hiermee laat Jan Cremer naar mijn mening zien dat het begeren van vrouwen als typisch mannelijk gedrag wordt gezien. Voorts is gebleken dat de ik-persoon zijn eigen opstandige en gewelddadige karakter prijst, terwijl de samenleving dit gedrag afkeurt. Dit verwijst naar de botsing tussen de oudere en jongere generatie. Bovendien bevestigt het gewelddadige gedrag de mannelijkheid van de ik-persoon.

Uit de analyse van *Turks Fruit* is gebleken dat de visie van de ik-persoon op seksualiteit wordt geprezen. De ik-persoon laat zien dat seks iets is om van te genieten in plaats van dat het alleen een middel is om kinderen te verwekken. Voorts worden ook de veroorzakers van liefdesverdriet uitgescholden, maar naar mijn mening is dit niet te koppelen aan culturele daden van lof of blaam.

4.3 Deelvraag 3

In dit onderzoek is bij de derde deelvraag onderzocht hoe de scheldwoorden van de ik-persoon in verband staan met de cultuur van de jaren zestig. Uit de analyse van *Ik Jan Cremer* is gebleken dat de tijdgeest van de jaren zestig goed is terug te zien. Door de democratisering ontstond er een kritische naoorlogse generatie. Deze generatie had niets met gezag en burgerlijkheid en dat is ook in het gedrag van de rebelse, opstandige en gewelddadige ik-persoon terug te zien. Door de seksuele revolutie veranderde de christelijke seksuele moraal en er werd vrijer over seksualiteit gedacht. Hierdoor was het mogelijk om openlijk over seks te schrijven en om scheldwoorden te gebruiken die aan seksualisering te koppelen zijn. Dit was contrasterend met de vooroorlogse generatie waar christelijke normen en waarden nog een belangrijke rol speelden.

Ook de analyse van *Turks Fruit* maakt duidelijk dat de invloed van de seksuele revolutie goed is terug te zien. Zowel de vrijpartijen als de scheldwoorden die met seks te maken hebben, laten iets van de cultuur van de jaren zestig zien. Stadsmensen vonden wel dat

Wolkers schuttingwoorden gebruikte, maar hij vond dat hij de taal van het volk sprak. Dit laat wellicht een tegenstelling zien tussen verschillende onderdelen van de maatschappij.

4.4 Onderzoeksvraag

De bovenstaande deelvragen zijn gebruikt om te onderzoeken hoe het schelden door de ik-persoon in *Ik Jan Cremer* en *Turks Fruit* aan de hand van Greenblatts theorie over cultuur kan worden verklaard. De conclusie is dat de cultuur van de jaren zestig uit de twintigste eeuw was veranderd ten opzichte van de cultuur in de periode ervoor. Voor de jaren zestig bepaalden de christelijke normen en waarden de culturele grenzen en binnen deze grenzen was het voor schrijvers niet mogelijk om romans als *Ik Jan Cremer* en *Turks Fruit* te publiceren. Door ontwikkelingen als de democratisering, secularisatie en seksuele revolutie veranderden de overtuigingen en gebruiken die een cultuur vormen en daardoor verschoven ook de culturele grenzen. De christelijke normen en waarden werden minder belangrijk en schrijvers hadden nu de ruimte om openlijk met grove taal over seksualiteit en geweld te schrijven. Toch werden beide romans niet door iedereen geprezen, omdat de normen en waarden van de vooroorlogse generatie omtrent geweld en seksualiteit nog niet veranderd waren. Ook speelt de tijdgeest van de jaren zestig in beide romans een belangrijke rol. Bij *Ik Jan Cremer* is dat aan de antiautoritaire houding van de ik-persoon goed terug te zien. Gezag was niet meer vanzelfsprekend, maar de nadruk lag nu op verantwoording. Het schelden met seksualisering laat zien dat in de roman de macht nog steeds bij de man ligt en dat er geen sprake is van een gelijke machtsverhouding. Ook in *Turks Fruit* is niets van de bevrijdende werking van de seksuele revolutie voor de vrouw terug te zien. Vrouwen worden hier net als in *Ik Jan Cremer* als lustobjecten neergezet.

Tegenwoordig leven wij in 2021 en op dit moment gelden er andere normen en waarden dan in de jaren zestig. Zo zijn wij bijvoorbeeld op dit moment meer bewust van de kwetsbaarheid van de vrouw en daardoor denken wij nu anders over de machtsverdeling tussen man en vrouw. Wij vinden het nu vanzelfsprekend dat man en vrouw gelijk zijn, maar toen was het nog vrij normaal dat de man een dominante positie innam. Door veranderende normen en waarden kan er nu anders over een roman worden geoordeeld dan zestig jaar geleden.

4.5 Discussie

In paragraaf 1.2.6 hanteert Greenblatt zes vragen om een cultuur beter te begrijpen. Deze vragen zijn tijdens het opstellen van de onderzoeksvraag gebruikt, maar het is de vraag of deze zes vragen volledig zijn of dat er iets ontbreekt. Wellicht zijn er wel tien vragen om een cultuur beter te begrijpen en bij een vervolgonderzoek zouden er dan andere resultaten naar voren kunnen komen. Er kan dus gekeken worden naar de volledigheid van de zes vragen.

Een beperking van het onderzoek is dat ik niet alle scheldwoorden heb onderzocht. Ik heb een gedeelte onderzocht en daarover kan ik conclusies trekken. Bij een vervolgonderzoek zouden ook de scheldwoorden van de andere personages onderzocht kunnen worden. Ook merkte ik dat ik door de gekregen feedback twee uitgebreide analyses had neergezet en bij een vervolgonderzoek zou ik een roman analyseren, zodat daarover meer gezegd kan worden. Voorts was er ondanks de verschuivende grenzen wel kritiek op beide romans. Dat betekent dat cultuur per klasse, ideologie en leeftijd weer verschillend is en bij vervolgonderzoek zouden deze aspecten afzonderlijk onderzocht kunnen worden.

Bibliografie

Primaire literatuur

Cremer, J. (2008). *Ik Jan Cremer*. Amsterdam: De Bezige Bij.

Wolkers, J. (1984). *Turks Fruit*. Amsterdam: J.M. Meulenhoff.

Secundaire literatuur

Beecher-Stowe, H. (1852). *Uncle Tom's cabin*. Lindhardt og Ringhof.

Berkel, K. V. (2013). *Geschreven om te choqueren. Hoe Ik Jan Cremer en Alleen maar nette mensen tot controversie hebben geleid* (Bachelor's thesis).

Bolwijn, F. M. (2019). *Man Man Man Een onderzoek naar de literaire constructie van mannelijkheid in Jan Cremers Ik, Jan Cremer en Sirenen* (Bachelor's thesis).

Boomsma, G. (1989). *Lexicon van literaire werken: Jan Wolkers Turks Fruit*. Geraadpleegd op 31 mei 2021 van https://www.dbnl.org/tekst/anbe001lexi01_01/lvw00684.php#683

Boven, Erica van & Gillis Dorleijn (2013). *Literair mechaniek. Inleiding tot de analyse van verhalen en gedichten*. Bussum: Coutinho.

Brems, H. (2016). *Altijd weer vogels die nesten beginnen. Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 1945-2005*. Amsterdam: Bert Bakker.

Buelens, G. (2018). *De jaren zestig: Een cultuurgeschiedenis*. Amsterdam: Ambo|Anthos.

De Nijs, P. (1991). *Lexicon van literaire werken: Ik Jan Cremer*. Geraadpleegd op 31 mei 2021 van https://www.dbnl.org/tekst/anbe001lexi01_01/lvw00144.php#143

De tweede feministische golf | Feminisme 20ste eeuw. (2016, March 10). Atria. <https://atria.nl/nieuws-publicaties/feminisme/feminisme-20e-eeuw/de-tweede-feministische-golf>

Filipiak, P. (2017, January 23). *Begrijpend lezen vervangen door Close Reading?* Wij-Leren.NI. <https://wij-leren.nl/close-reading-begrijpend-studerend-lezen.php>

Fogteloo, M. (2015). *Dionysisch, vol rottigheid en levenslust*. Geraadpleegd op 31 mei 2021 van <https://www.groene.nl/artikel/dionysisch-vol-rottigheid-en-levenslust>

Giphart, R. (z.d.). *Wie was Jan Wolkers?* Geraadpleegd op 31 mei 2021 van <https://npokennis.nl/longread/7532/wie-was-jan-wolkers#id-13>

Greenblatt, S. J. (1980). *Renaissance Self-Fashioning. From More to Shakespeare*. Chicago (IL) & London: The University of Chicago Press.

Greenblatt, S.J. (1989). *Towards a Poetics of Culture*. London & New York (NY): Routledge.

Greenblatt, S. J. (1990). *Learning to Curse. Essays in Early Modern Culture*. London & New York (NY): Routledge.

- Greenblatt, S. (1995). "Culture," *Critical Terms for Literary Study*. Eds. Frank Lentricchia and Thomas McLaughlin. 2nd ed. Chicago: U Chicago P, 225-232.
- Greenblatt, S. J. (2005). *Culture*. In: Payne, M. ed. *The Greenblatt Reader*. Oxford: Blackwell Publishing,
- Jay, T. (2000). *Why we curse. A neuro-psycho-social theory of speech*. Philadelphia, PA: John Benjamins BV. pp. 19-23.
- Jay, T.B. (2009). The Utility and Ubiquity of Taboo Words. *Perspectives on Psychological Science*, 4(2), 153-161.
- Koens, A. J. (1937). De psychologie van het schelden. *Mens En Maatschappij*, 13(4), 256–272.
- Literaire Canon (z.d.). *Turks Fruit Jan Wolkers*. Geraadpleegd op 28 mei 2021 van <https://literairecanon.be/nl/werken/turks-fruit>
- New Historicism*. (n.d.). Retrieved March 9, 2021, from http://iup-litcrit-taylorbarbara.blogspot.com/2006/07/greenblatt-stephen_30.html
- Obdeijn, L. (2020, June 22). *Nederlanders schelden graag met ziektes. Eindigt Corona ook als scheldwoord?* Het Parool. <https://www.parool.nl/gs-b08a7e34>
- Over vloeken | Bond tegen vloeken*. (n.d.). Retrieved March 15, 2021, from <https://www.bondtegenvloeken.nl/wat-doen-wij/over-vloeken>
- Payne, M. (2005). *The Greenblatt Reader*. Malden and Oxford: Blackwell.
- Pols, G. (2013). Men Don't Tell? Masculinity, Sexual Abuse and Narrative in I, Jan Cremer. *Journal of Dutch Literature*, 4(1).
- Pols, G. (2019). *De mannelijkheid en de giftige erfenis van Wolkers*. Geraadpleegd op 29 mei 2021 van <https://hardhoofd.com/mannelijkheid-en-de-giftige-erfenis-van-wolkers/>
- Righart, H. (1995). De eindeloze jaren zestig. *Geschiedenis van een generatieconflict*. Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij De Arbeiderspers.
- Stephens, R. & Umland, C. (2011). Swearing as a response to pain – effect of daily swearing frequency. *Journal of Pain*, 12, 1274-1281.
- Sterkenburg, P.G.J. van. (2001). *Vloeken: Een cultuurbepaalde reactie op woede, irritatie en frustratie* (p. 9-43). Leiden: Sdu/Standaard
- Sterkenburg, P. G. J. (2008). Krachttermen: scheldwoorden, vervloekingen, verwensingen, beledigingen, smeekbeden en bezweringen. Scriptum.
- Theirlynck, T. (2020). Gerard Cox: 'Ik erger me aan de vertrutting van Nederland'. Geraadpleegd op 8 juni 2021 van <https://www.hpdetijd.nl/2020-02-19/gerard-cox-ik-erger-me-aan-de-vertrutting-van-nederland/>

Van den Broeck, C. (2020). *Turks Fruit*. Geraadpleegd op 31 mei van <https://literairecanon.be/nl/nieuws/charlotte-van-den-broeck-schrijft-over-turks-fruit-in-de-standaard-der-letteren>

Vandeviver, N (2012). Greenblatt Self-Fashioning: The Swerve in het new historicism van Stephen Greenblatt. Geraadpleegd op 27 mei 2021 van https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/891/656/RUG01-001891656_2012_0001_A_C.pdf

Verbeek, L. (2015). *De kracht van sukkels, teringlijers en klootzakken: attitudeonderzoek naar de taboewaarde van drie categorieën scheldwoorden onder ouderen en jongeren* (Bachelor's thesis).

Bijlage 1 - Scheldwoorden *Ik Jan Cremer*

Blz.	Scheldwoord	Frequentie	Categorie	Positieve of negatieve connotatie?	Praise of blame?	Aan wie gericht
163	dierenbeulen	1	Beroep	Negatief = slaat op dierenleed	Blame = harde optreden tegen dieren wordt afgekeurd	Arbeiders fabriek
163	Oud-ss'ers	1	Beroep	Negatief, want ss'ers waren de vijanden	Blame = harde optreden tegen dieren wordt afgekeurd	Arbeiders fabriek
18	vieze boer	1	Beroep	Negatief, boer wordt uitgescholden	Blame = gierigheid is niet goed, denk aan je medemens	Boer
63	afgerichte pyromanen	1	Beroep	Negatief: gezagsdragers worden niet gewaardeerd	Blame = gezagsdragers moeten niet zeuren over gedrag ik-persoon	Brandweer (overheid)
11	stinkende boeren	1	Beroep	Negatief, fabrieksstad wordt bekritiseerd	Blame = Fabrieksstad wordt afgekraakt	Fabrieksstad
303	gekke generaal	1	Beroep	Negatief: het is denigrerend	Blame: cremer mag de man niet en hij hoeft hem neer nadat de man hem vastgrijpt	Generaal (autoriteit)
254	Opdringerige bandiet	1	Beroep	Negatief = een avonturier en opstandeling wordt door directeur uitgescholden	Blame = opstandigheid wordt afgestraft	Ik (door directeur)
161	boerekop	1	Beroep	Negatief = opzichter slagerij jaagt de ik-persoon op	Blame = autoriteit wordt afgekeurd	Opzichter slagerij
259	beulen	1	Beroep	Negatief = zorgen voor vermoorden van mensen	Blame = politiewerk is werk van de beul	Politie (Autoriteit)
259	smerissen	1	Beroep	Negatief = smerissen ontnemen mensen de vrijheid	Blame = beperken vrijheid wordt bekritiseerd Lang leve de vrijheid in ons land	Politie (Autoriteit)

260	smerissen	3	Beroep	Negatief = smerissen ontnemen mensen de vrijheid	Blame = beperken vrijheid wordt bekritiseerd Lang leve de vrijheid in ons land	Politie (Autoriteit)
371	smerissen	1	Beroep	Negatief = smerissen ontnemen mensen de vrijheid	Blame: politie ontnemt vrijheid	Politie (Autoriteit)
382	smerissen	1	Beroep	Negatief = smerissen ontnemen mensen de vrijheid	Blame: zorgen dat vrijheid weg is	Politie (Autoriteit)
32	smerissen	1	Beroep	Negatief: gezagsdragers worden niet gewaardeerd	Blame = gezagsdragers moeten niet zeuren over gedrag ik-persoon	Politie (Overheid)
54	smerissen	2	Beroep	Negatief: gezagsdragers worden niet gewaardeerd	Blame = gezagsdragers moeten niet zeuren over gedrag ik-persoon	Politie (Overheid)
62	smerissen	1	Beroep	Negatief: gezagsdragers worden niet gewaardeerd	Blame = gezagsdragers moeten niet zeuren over gedrag ik-persoon	Politie (Overheid)
105	baardaap	1	Etniciteit/ras	Positief = anderen schelden ook, dus dat is stoer	Praise = anderen schelden ook en die vinden het grappig	Artiest
24	mof	2	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Binnenlandse Strijdkrachten (overheid)
19	rechtgeaarde Nederlandse boef	1	Etniciteit/ras	Negatief, want buurman geeft moeder ik-persoon aan bij de politie	Blame = verraad wordt afgekeurd	Buurman
9	mof	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers

10	mof	4	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers
14	moffen	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers
16	moffen	3	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers
17	moffen	3	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers
20	mof	2	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers
21	moffen	3	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers
22	moffen	6	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers
68	moffen	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers
25	moffen	2	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Duitsers of NSB'ers
236	Negers	1	Etniciteit/ras	Negatief: Brigitte wil geen boeken van Mullisch lezen	Praise: juist tarzan en Lord listers wordt gewaardeerd	Ik (door Brigitte)

203	Hollandse kaaskop	1	Etniciteit/ras	Negatief = scheldwoorden voor Nederlanders	Blame = mensen die niet luisteren of moeilijk doen, worden uitgescholden	Ik (door kok)
158	vuile rotjood	1	Etniciteit/ras	Negatief = verwijzing WO II waar Joden ook moesten werken	Blame = autoriteit wordt afgekeurd	Ik (door opzichter)
12	negerinnen	1	Etniciteit/ras	Negatief: worden als barbaren beschreven: naakte negerinnen	Geneen van beide, meer beschrijvend van aard	Inwoners Afrika
12	negers	1	Etniciteit/ras	Negatief: worden als barbaren beschreven: naakte negers	Geneen van beide, meer beschrijvend van aard	Inwoners Afrika
36	negers	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide, meer beschrijvend van aard	Inwoners Afrika
202	vervloekte berberkampen	1	Etniciteit/ras	Negatief = vervloekingen en scheldwoorden voor kampen	Praise = avontuur wordt gewaardeerd	Kampen in Algerije
100	moffen	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Maatschappij
129	moffen	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Maatschappij
190	mof	2	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Maatschappij
220	negers	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Maatschappij
266	negers	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Maatschappij

267	Negerin	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Maatschappij
267	Negerstudent	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Maatschappij
269	Negerin	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Maatschappij
304	negerin	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Maatschappij
364	moffen	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Maatschappij
91	mof	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Man
93	mof	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Man
330	neger	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Man
52	negers	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide, meer beschrijvend van aard	Mannen
379	negers	1	Etniciteit/ras	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	mannen
19	moffin	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Moeder Mamuzka (door de buurt)
23	Vieze vuile moffenhoer	1	Etniciteit/ras	Negatief, als moffenhoer had je het met de vijand aangelegd	Blame = samenwerken met de vijand was verraad	Moeder Mamuzka (door de buurt)
24	moffenhoer	2	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen	Blame = samenwerken	Moeder Mamuzka

				waren de vijanden	met de vijand was verraad	(door de buurt)
321	Moffen	1	Etniciteit/ras	Negatief, want moffen waren de vijanden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Rijke mensen
319	moffen	1	Etniciteit/ras	Negatief: mensen die begluren alleen vrouwen en meiden	Blame = moffen waren vijanden, dus uitgescholden mensen zijn vijanden	Strandwachters
71	negerinnen	1	Etniciteit/ras	Positief: ik-persoon houdt van halfnaakte negerinnen	Praise: schoonheid wordt beloond	Vrouwen
372	Vieze stinkende oude flikker	1	Geaardheid	Negatief: geloof wordt bekritiseerd	Blame: bisschop was verantwoordelijk voor geen geflirt met Spaanse dames	Bisschop
35	flikkervrienden	1	Geaardheid	Negatief: ik-persoon wordt door moeder Tibbe uitgescholden	Blame = gehang door vrienden wordt door moeder/maatschappij afgekeurd	Ik
87	Sjoobink	1	Geaardheid	Negatief: armoede en ellende wordt gestimuleerd / geprezen	Blame = maatschappij wordt afgezeken	Ik zelfmedelijden
174	flikkers	1	Geaardheid	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Maatschappij
292	seikridders	1	Geaardheid	Negatief: hoogste top van de maatschappij vindt cremer verschikkelijk	Blame: hoogste top vd maatschappij wordt afgekeurd	Maatschappij
143	Zweedse flikker	1	Geaardheid	Negatief: man wordt als flikker omschreven	Praise: hij kreeg een horloge van de man waaraan hij veel geld verdiende	Man
286	flikker	1	Geaardheid	Negatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Blame: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Man

286	Ruigridder	1	Geraardheid	Negatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Blame: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Man
311	billenmaat	1	Geraardheid	Negatief: ik-persoon scheldt galeriehouders uit voor homo	Blame: galeriehouders verpesten het voor cremer	Man
311	homofiel	1	Geraardheid	Negatief: ik-persoon scheldt galeriehouders uit voor homo	Blame: galeriehouders verpesten het voor cremer	Man
325	Vieze flicker	1	Geraardheid	Netatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Blame = rijke mensen worden bekritiseerd, maar wel gebruikt voor het geld	Man
325	Vuile ruigridder	1	Geraardheid	Netatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Blame = rijke mensen worden bekritiseerd, maar wel gebruikt voor het geld	Man
365	billemaat	1	Geraardheid	Negatief: mannen worden direct voor flikkers uitgemaakt	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Man
52	vieze flikkers	1	Geraardheid	Negatief: rijke mannen nemen jonge jongens mee	Blame: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Mannen
52	vieze kereltjes	1	Geraardheid	Negatief: rijke mannen nemen jonge jongens mee	Blame: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Mannen
53	flikkers	2	Geraardheid	Negatief: rijke mannen nemen jonge jongens mee	Blame: homoseksualiteit wordt afgekeurd / ik gaat mee naar hotel	Mannen
57	flikkers	2	Geraardheid	Negatief: homoseksuelen zijn een gevaar	Blame: homoseksualiteit wordt afgekeurd / gevaar voor samenleving	Mannen
297	flikkers	1	Geraardheid	Netatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Blame: ik-persoon knapte af als hij 2 mannen bezig ziet	Mannen

350	Holpompers	1	Geraardheid	Netatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Praise = gedrag om homoseksuelen uit te schelden wordt gestimuleerd / verheerlijkt	Mannen
350	Jonge poten	1	Geraardheid	Netatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Praise = gedrag om homoseksuelen uit te schelden wordt gestimuleerd / verheerlijkt	Mannen
350	Vieze flikkers	1	Geraardheid	Netatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Praise = gedrag om homoseksuelen uit te schelden wordt gestimuleerd / verheerlijkt	Mannen
365	Duitse flikkers	1	Geraardheid	Negatief: mannen worden direct voor flikkers uitgemaakt	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Mannen
321	dikke flikker	1	Geraardheid	Netatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Blame = rijke mensen worden bekritiseerd, maar wel gebruikt voor het geld	Rijke mensen
321	Flikker	1	Geraardheid	Netatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Blame = rijke mensen worden bekritiseerd, maar wel gebruikt voor het geld	Rijke mensen
319	vieze kereltjes	1	Geraardheid	Negatief: mensen die begluren alleen vrouwen en meiden	Blame: begluur van vrouwen wordt afgestraft	Strandwachters
41	vuile smeerpip	1	Geraardheid	Negatief: geld achterover drukken is niet goed	Blame = gierigheid is niet goed, denk aan je medemens	Tom
108	pruimelikker	1	Geraardheid	Negatief = schelden wordt gezien als een daad van een gestoorde	Blame = door schelden wordt Cremer in een psychiaterins. opgenomen	Vlootaalmoezenier
105	luizebos	1	Kleinerend	Positief = anderen schelden ook,	Praise = anderen schelden ook	Artiest

				dus dat is stoer	en die vinden het grappig	
80	arrogante onsympatieke slijmerd	1	Kleinerend	Negatief: geflirt baas met meisjes wordt afgekeurd	Blame = geflirt baas met jonge meisjes wordt afgekeurd	Baas
80	rotzak	1	Kleinerend	Negatief: geflirt baas met meisjes wordt afgekeurd	Blame = geflirt baas met jonge meisjes wordt afgekeurd	Baas
81	vuilak	1	Kleinerend	Negatief: geflirt baas met meisjes wordt afgekeurd	Blame = geflirt baas met jonge meisjes wordt afgekeurd	Baas
24	schorem	1	Kleinerend	Negatief, zij plegen nu zelfde misdaden als de Duitsers	Blame = niet zelfde gedrag als Duitsers uitvoeren (mensen oppakken en doden)	Binnenlandse Strijdkrachten (overheid)
17	engerd	1	Kleinerend	Negatief, boer wordt uitgescholden	Blame = gierigheid is niet goed, denk aan je medemens	Boer
252	arrogant kereltje	1	Kleinerend	Negatief: gezag wordt bekritiseerd	Blame = gezag wordt afgekraakt	Directeur
252	snotneus	1	Kleinerend	Negatief: gezag wordt bekritiseerd	Blame = gezag wordt afgekraakt	Directeur
253	racuneuze boef	1	Kleinerend	Negatief: gezag wordt bekritiseerd	Blame = gezag wordt afgekraakt	Directeur
255	bange schijtbroek	1	Kleinerend	Negatief = misbruik wordt afgekeurd	Blame = directeur zit aan jonge meisjes	Directeur
255	lafaard	1	Kleinerend	Negatief: gezag wordt bekritiseerd	Blame = politie bellen is teken van zwakheid	Directeur
256	vuile schoft	1	Kleinerend	Negatief = misbruik wordt afgekeurd	Blame = directeur zit aan jonge meisjes	Directeur
257	slijmerd	1	Kleinerend	Negatief = misbruik wordt afgekeurd	Blame = directeur zit aan jonge meisjes	Directeur
258	lafaard	1	Kleinerend	Negatief = misbruik wordt afgekeurd	Blame = directeur zit aan jonge meisjes	Directeur
11	stiekeme kindjes	1	Kleinerend	Negatief, fabrieksstad	Blame = Fabrieksstad	Fabrieksstad

				wordt bekritiseerd	wordt afgekraakt	
302	Ouwe knar	1	Kleinerend	Negatief: het is denigrerend	Blame: cremer mag de man niet en hij hoeft hem neer nadat de man hem vastgrijpt	Generaal (autoriteit)
303	Mallerd	1	Kleinerend	Negatief: het is denigrerend	Blame: cremer mag de man niet en hij hoeft hem neer nadat de man hem vastgrijpt	Generaal (autoriteit)
208	arrogante rotboef	1	Kleinerend	Negatief = iemand slaat anderen vaak, wordt niet gewaardeerd	Blame = onbetrouwbaarheid wordt door ik-persoon gehaat	Generaal Reaunour
34	vuile rotzak	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon wordt door moeder Tibbe uitgescholden	Blame = rare geintjes worden door moeder afgekeurd	Ik
43	Snotneus	1	Kleinerend	Negatief: ongewenst gedrag in een klooster wordt afgestraft	Blame = vloeken en rare taal wordt door nonnen in een klooster afgestraft	Ik
54	Snotneus	1	Kleinerend	Negatief: kleine jongens lopen niet weg	Blame: van huis weglopen wordt afgestraft	Ik
168	schoft	1	Kleinerend	Negatief= ik-persoon krijgt ruzie met Annabel, burenbellen politie	Blame = ziekelijk gedrag van cremer wordt bekritiseerd	Ik (door Annabel)
236	Vuile viezerik	1	Kleinerend	Negatief: Brigitte wil geen boeken van Mullisch lezen	Praise: juist tarzan en Lord listers wordt gewaardeerd	Ik (door Brigitte)
89	Jeugdboef	1	Kleinerend	Negatief = gedrag ik-persoon wordt door directeur afgekeurd	Blame = brutaal gedrag wordt afgestraft, brutale mensen horen in het gevang	Ik (door directeur)
89	Onsympathiekeling	1	Kleinerend	Negatief = gedrag ik-persoon wordt door directeur afgekeurd	Blame = brutaal gedrag wordt afgestraft, brutale mensen horen in het gevang	Ik (door directeur)

254	Vuilak	1	Kleinerend	Negatief = een avonturier en opstandeling wordt door directeur uitgescholden	Blame = opstandigheid wordt afgestraft	Ik (door directeur)
98	snotneus	1	Kleinerend	Negatief = ongehoorzaamheid wordt afgestraft	Blame = ongehoorzaamheid wordt afgestraft	Ik (door hoofdleraar)
80	waardeloze opvreter	1	Kleinerend	Negatief: zelfmedelijden	Praise = ik-persoon werkt voor hongerloontje, maar zo is moeder blij	Ik (zelfmedelijken)
87	Aansteller	1	Kleinerend	Negatief: armoede en ellende wordt gestimuleerd / geprezen	Blame = maatschappij wordt afgezeken	Ik zelfmedelijden
203	kanebraaier	1	Kleinerend	Negatiefs = opschepper	Geneen van beide: beschrijvend van aard	kok
184	gek	1	Kleinerend	Negatief= christelijke kunstenaar wordt als gek gezien	Blame = gelovigen worden voor gekken uitgemaakt	Kunstenaar
80	slijmerd	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon haat leider van het tehuis	Blame = autoriteit wordt bekritiseerd	Leider
32	viezerik	1	Kleinerend	Negatief: Loet liet zijn geslachtsdeel zien	Blame = je mag niet zomaar aan anderen je geslachtsdeel laten zien	Loet
267	Ukkepuk	1	Kleinerend	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Maatschappij
295	charmante appelflap	1	Kleinerend	Negatief: andere mannen worden in het bijzijn van vrouwen door cremer als gevaar gezien	Blame = mannen weerhouden ik-persoon om vrouwen te versieren	Maatschappij
91	slijmerd	1	Kleinerend	Negatief = angst wordt gezien als zwakte	Blame = angst wordt gezien als zwakte	Man
91	zeikerd	1	Kleinerend	Negatief: man wordt gezien als aansteller	Blame: man is bang dat hij door de regen	Man

					nat wordt / niet mannelijk	
93	lafaard	1	Kleinerend	Negatief = angst wordt gezien als zwakte	Blame = angst wordt gezien als zwakte	Man
302	Slijmerd	1	Kleinerend	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Man
171	oliebol	1	Kleinerend	Negatief = kleinerend	Blame = grafici worden niet tot de kunstenaars gerekend	Man van actrice
172	stakkerd	1	Kleinerend	Negatief = kleinerend	Blame = man viel van moeheid in slaap: zwakte	Man van actrice
299	Flapdrol	1	Kleinerend	Negatief: vriend wordt uitgescholden , maar hij mag hem wel	Praise: Maurice rookt dapper mee en dat vindt ik-persoon mooi	Maurice
157	Viezerik	1	Kleinerend	Negatief = opzichter slagerij jaagt de ik-persoon op	Blame = autoriteit wordt afgekeurd	Opzichter slagerij
239	miezerig kruiperig tirannetje	1	Kleinerend	Negatief: luitenant-kolonel wordt gezien als tiran	Blame = gezag wordt afgekraakt	Piet
331	Stelletje tuig	1	Kleinerend	Negatief: politie wordt als criminele bende beschreven	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Politie (Autoriteit)
384	schorem	1	Kleinerend	Negatief = smerissen ontnemen mensen de vrijheid	Blame: zorgen dat vrijheid weg is	Politie (Autoriteit)
86	rijke luiskinderen	1	Kleinerend	Negatief: onderscheid tussen rijke verweerde kinderen en armen	Blame = verwend gedrag wordt bekritiseerd / verschil rijk en arm	Rijke mensen
357	schorem	1	Kleinerend	Negatief: medewerkers van ambassade is schorem	Blame: maatschappij wordt bekritiseerd / haat naar regels toe / krijgen geen geld	Secretaresse

320	opdringerige mafkees	1	Kleinerend	Negatief: mensen die begluren alleen vrouwen en meiden	Blame: begluur van vrouwen wordt afgestraft	Strandwachters
13	schoft	1	Kleinerend	Negatief: vader wilde de ik-persoon in een deken vermoorden	Blame: vader wilde ik-persoon vermoorden toen de ik-persoon een baby was	Vader van ik-persoon
380	Slijmerd	1	Kleinerend	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Vrouw
336	zenuwelijer	1	Overig	Negatief: ambtenaren worden uitgescholden	Blame: ambtenaar vd belasting wordt belachelijk gemaakt	Ambtenaar
24	parasieten	1	Overig	Negatief, zij plegen nu zelfde misdaden als de Duitsers	Blame = niet zelfde gedrag als Duitsers uitvoeren (mensen oppakken en doden)	Binnenlandse Strijdkrachten (overheid)
24	verraders	1	Overig	Negatief, zij plegen nu zelfde misdaden als de Duitsers	Blame = niet zelfde gedrag als Duitsers uitvoeren (mensen oppakken en doden)	Binnenlandse Strijdkrachten (overheid)
19	vieze vuile schoft	1	Overig	Negatief, want buurman geeft moeder ik-persoon aan bij de politie	Blame = verraad wordt afgekeurd	Buurman
11	loerende burgers	1	Overig	Negatief, fabrieksstad wordt bekritiseerd	Blame = Fabrieksstad wordt afgekraakt	Fabrieksstad
302	Brulboei	1	Overig	Negatief: het is denigrerend	Blame: cremer mag de man niet en hij hoeft hem neer nadat de man hem vastgrijpt	Generaal (autoriteit)
98	de oude bok	1	Overig	Negatief = samenleving accepteert niet dat mensen kunstenaar willen worden	Blame = geen vrijheid om kunstenaar te zijn, je moet perse leger in	hoofdleraar

34	vies schorem	1	Overig	Negatief: ik-persoon wordt door moeder Tibbe uitgescholden	Blame = rare geintjes worden door moeder afgekeurd	Ik
35	gespuis	1	Overig	Negatief: ik-persoon wordt door moeder Tibbe uitgescholden	Blame = gehang door vrienden wordt door moeder/maatsc happij afgekeurd	Ik
168	ploert	1	Overig	Negatief= ik-persoon krijgt ruzie met Annabel, buren bellen politie	Blame = ziekelijk gedrag van cremer wordt bekritiseerd	Ik (door Annabel)
168	plooier	1	Overig	Negatief= ik-persoon krijgt ruzie met Annabel, buren bellen politie	Blame = ziekelijk gedrag van cremer wordt bekritiseerd	Ik (door Annabel)
236	Vuile rotzooi	1	Overig	Negatief: Brigitte wil geen boeken van Mullisch lezen	Praise: juist tarzan en Lord listers wordt gewaardeerd	Ik (door Brigitte)
254	Oproerkraaier	1	Overig	Negatief = een avonturier en opstandeling wordt door directeur uitgescholden	Blame = opstandigheid wordt afgestraft	Ik (door directeur)
302	Vieze nozem	1	Overig	Negatief: nozem staat voor anti-gezag	Praise: in de roman wordt alles wat anti-gezag is geprezen	Ik (door generaal)
183	vuile ketter	1	Overig	Negatief = ketter heeft door gs negatieve betekenis	Blame = spotten met God wordt afgekeurd	Ik (door kunstenaar)
224	communist	1	Overig	Negatief = cremer maakt geloof belachelijk, maar dat wordt niet gewaardeerd	Blame = bekritisieren / belachelijk maken van geloof is een schande	Ik (door moeder)
224	ketter	1	Overig	Negatief = cremer maakt geloof belachelijk, maar dat	Blame = bekritisieren / belachelijk maken van geloof is een schande	Ik (door moeder)

				wordt niet gewaardeerd		
224	parasiet	2	Overig	Negatief = cremer maakt geloof belachelijk, maar dat wordt niet gewaardeerd	Blame = bekritisieren / belachelijk maken van geloof is een schande	Ik (door moeder)
87	Burgerhond	1	Overig	Negatief: armoede en ellende wordt gestimuleerd / geprezen	Blame = maatschappij wordt afgezeked	Ik zelfmedelijde n
21	beesten	1	Overig	Negatief, Duitsers worden met beesten vergeleken	Blame = optreden van Duitsers in NL staat gelijk aan optreden van beesten	Maatschappij
151	Benzineproleet	1	Overig	Negatief = kritiek op rijke mensen	Blame = rijke mensen / kapitalisme wordt bekritiseerd	Maatschappij
295	gladjakker	1	Overig	Negatief: andere mannen worden in het bijzijn van vrouwen door cremer als gevaar gezien	Blame = mannen weerhouden ik-persoon om vrouwen te versieren	Maatschappij
384	gluiperds	1	Overig	Negatief = smerissen ontnemen mensen de vrijheid	Blame: zorgen dat vrijheid weg is	Politie (Autoriteit)
63	sadisten	1	Overig	Negatief: gezagsdrager s worden niet gewaardeerd	Blame = gezagsdragers moeten niet zeuren over gedrag ik-persoon	Politie (Overheid)
319	gluiperds	1	Overig	Negatief: mensen die begluren alleen vrouwen en meiden	Blame: begluur van vrouwen wordt afgestraft	Strandwachte rs
41	zure tangen	1	Overig	Negatief: ouwe zeurende vrouwen	Blame: oude vrouwen zeuren	Vrouwen
230	Ouwe lul	1	Seksualise ring	Negatief = iemand wordt voor ouwe lul uitgemaakt	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Algemeen

358	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief: medewerker wordt uitgescholden	Blame: maatschappij wordt bekritiseerd / haat naar regels toe / krijgen geen geld	Ambtenaar
164	Klote wijven	1	Seksualise ring	Negatief = ik-persoon doet minderwaardig over een vrouw	Blame = gezeur is niet fijn	Annabel/Heleen
114	Kippeneuker	1	Seksualise ring	Negatief = teken dat je niet te handhaven bent	Blame = ongewenst gedrag en je wordt van school gestuurd	Directeur academie
114	vuile klootzak	1	Seksualise ring	Negatief = teken dat je niet te handhaven bent	Blame = ongewenst gedrag en je wordt van school gestuurd	Directeur academie
11	vinnige wijven	1	Seksualise ring	Negatief, fabrieksstad wordt bekritiseerd	Blame = Fabrieksstad wordt afgekraakt	Fabrieksstad
302	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief: het is denigrerend	Blame: cremer mag de man niet en hij hoeft hem neer nadat de man hem vastgrijpt	Generaal (autoriteit)
58	hoerenloper	1	Seksualise ring	Positief: verzet tegen autoriteit is goed	Praise = verzet tegen autoriteit is goed blame: gedrag leraar wordt afgekeurd	Hoofdleraar
98	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief = samenleving accepteert niet dat mensen kunstenaar willen worden	Blame = geen vrijheid om kunstenaar te zijn, je moet perse leger in	hoofdleraar
84	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief: angst is niet goed	Blame = angst wordt gezien als zwakte	Ik (Door baas)
376	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief: hij negeert een vrouw	Blame: negeren van een vrouw is niet goed. Ik vind zichzelf een klootzak	Ik (door ik)
193	ouwe pik	1	Seksualise ring	Positief = hij ziet zichzelf als een oude pik die toch ff	Praise = leger ingaan en avonturen	Ik tegen zichzelf

				het leger ingaat	beleven wordt gewaardeerd	
300	wijf	2	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: dit is echt de vrouw die de ik-persoon wilde neuken	Judith
301	Slet	1	Seksualise ring	Negatief: slet slaat op hoer	Praise: Judith wordt gewaardeerd omdat ze goed kan vrijen	Judith
301	Snol	1	Seksualise ring	Negatief: snol heeft iets van hoer	Praise: cremer waardeert Judith vanwege haar eenvoudigheid	Judith
301	Wijf	2	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: dit is echt de vrouw die de ik-persoon wilde neuken	Judith
193	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief = ziekte toewensen aan iemand die regelt hanteert	Blame = iemand van regels wordt bekritiseerd	Leger
116	impotente klootzak	1	Seksualise ring	Negatief = verzet tegen autoriteit	Blame = leugens worden afgestraft	Leraar
15	vieze wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrijen in het openbaar, moeten in het kolenhok	Blame = als je je niet gedraagt, word je gestraft,	Maatschappij
40	oude wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen zijn zeurende oude mensen	Blame: negatief: vrouwen zijn zeurende oude mensen	Maatschappij
188	trut	1	Seksualise ring	Negatief = dochter van een willekeurige vrouw wordt als trut gezien	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Maatschappij
235	Klootzakken	1	Seksualise ring	Negatief: Brigitte verliet cremer, maatschappij is de schuldige hiervan / overeenkomst Turks Fruit?	Praise: gedrag van pooiers en kaarten goed; ik pas niet in de brave maatschappij	Maatschappij
91	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief = angst wordt	Blame = angst wordt gezien als zwakte	Man

				gezien als zwakte		
91	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief = angst wordt gezien als zwakte	Blame = angst wordt gezien als zwakte	Man
381	Klootzak	1	Seksualise ring	Negatief: man wordt uitgescholden	Praise: opstandig gedrag: beroving	man
135	stufte boerenlul	1	Seksualise ring	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide, meer beschrijvend van aard	Matroos
141	oud wijf	1	Seksualise ring	Negatief = bijdehand gezeur	Blame = bijdehand gezeur is vervelend	Moeder Annabel
35	wijf	1	Seksualise ring	Negatief: moeder van Tibbe wordt uitgescholden	Blame = ik-persoon scheldt moeder van vriendje uit	Moeder van vriendje
353	kreng	1	Seksualise ring	Negatief: motor wordt verrot gescholden	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Motor
30	lekker mokkeltje	1	Seksualise ring	Postief: ik-persoon vindt Nelly aantrekkelijk	Praise = lekker mokkeltje, je mocht bij haar overal voelen, nam jongens mee	Nelly
43	dikke trutten	1	Seksualise ring	Negatief: nonnen zijn zeurderds	Blame = gezeur en bemoeienissen worden door de ik-persoon afgekeurd	Nonnen
161	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief = opzichter slagerij jaagt de ik-persoon op	Blame = autoriteit wordt afgekeurd	Opzichter slagerij
239	kantoorlulletje	1	Seksualise ring	Negatief: luitenant-kolonel wordt gekleineerd	Blame = gezag wordt afgekraakt	Piet
259	nummerloze klootzakken	1	Seksualise ring	Negatief = niets betekende agenten	Blame = beperken vrijheid wordt bekritiseerd Lang leve de vrijheid in ons land	Politie (Autoriteit)
73	hoer	1	Seksualise ring	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Geneen van beide, meer beschrijvend van aard	Prostituee

56	klootzak	1	Seksualise ring	Positief: verzet tegen autoriteit is goed	Praise = verzet tegen autoriteit is goed blame: gedrag rechter wordt afgekeurd	Rechter (overheid)
86	rijke stronttroep	1	Seksualise ring	Negatief: onderscheid tussen rijke verweerde kinderen en armen	Blame = verweerd gedrag wordt bekritiseerd / verschil rijk en arm	Rijke mensen
357	burgertrut	1	Seksualise ring	Negatief: medewerker wordt voor trut uitgemaakt	Blame: maatschappij wordt bekritiseerd / haat naar regels toe / krijgen geen geld	Secretaresse
319	leuter-uit-de-broek-haters	1	Seksualise ring	Negatief: mensen die begluren alleen vrouwen en meiden	Blame: begluur van vrouwen wordt afgestraft	Strandwachters
84	wijf	1	Seksualise ring	Negatief: je moet een kwast als een wijf behandelen	Blame: handelen van een vrouw wordt aangehaald / negatief neergezet	Vergelijking
110	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief = samengaan met verloofde wordt afgekeurd	Blame = relatie tussen verloofd meisje en Cremer wordt afgekeurd	verloofde
108	boerenlul	1	Seksualise ring	Negatief = schelden wordt gezien als een daad van een gestoorde	Blame = door schelden wordt Cremer in een psychiaterins. opgenomen	Vlootaalmoezenier
108	hoerenloper	1	Seksualise ring	Negatief = schelden wordt gezien als een daad van een gestoorde	Blame = door schelden wordt Cremer in een psychiaterins. opgenomen	Vlootaalmoezenier
108	klootzak	1	Seksualise ring	Negatief = schelden wordt gezien als een daad van een gestoorde	Blame = door schelden wordt Cremer in een psychiaterins. opgenomen	Vlootaalmoezenier
144	rotwijf	1	Seksualise ring	Negatief = voogd wordt	Blame = bemoeienis van een voogd	Voogd

				als vervelend ervaren	worden niet gewaardeerd	
46	Wijf	1	Seksualise ring	Postief: ik-persoon waardeert het wijf Betty	Praise: Betty wordt door de ik-persoon gewaardeerd	Vriendin
232	afgeneukte slet	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouw
302	Slet	1	Seksualise ring	Negatief: slet slaat op hoer	Blame: Judith wordt bekritiseerd omdat ze met cremer naar bed is gegaan	Vrouw
351	wijf	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouw
352	Wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouw
356	lekker wijf	2	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouw
361	wijf	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouw
362	wijf	3	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouw
363	mokkel	2	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouw
374	wijf	2	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij	Vrouw

					houdt van vrouwen	
375	wijf	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouw
380	mokkel	2	Seksualise ring	Negatief: heeft iets doms in zich	Blame: ik heeft kritiek op Amerikaanse mokkalers: dom	Vrouw
187	kreng	1	Seksualise ring	Negatief = vrouw is van de regels	Blame = mensen die regels aanhangen, worden uitgescholden	Vrouw van de herberg
187	wijf	1	Seksualise ring	Negatief: vrouw wordt uitgescholden omdat ze geld wil	Blame = vrouw wordt uitgescholden	Vrouw van de herberg
190	kreng	1	Seksualise ring	Negatief = vrouw is van de regels	Blame = mensen die regels aanhangen, worden uitgescholden	Vrouw van de herberg
12	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
49	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
68	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
86	wijf	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
151	Hoeren	1	Seksualise ring	Negatief = vrouwen worden gezien als lustobject	Blame = vrouwen worden gezien als lustobjecten	Vrouwen

152	wijf	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
205	wijven	2	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
206	hoeren	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
206	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
216	wijven	3	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
220	Wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
231	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
242	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
274	Wijf	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
283	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij	Vrouwen

					houdt van vrouwen	
288	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
293	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
294	mokkeltjes	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: vrouwen die zich uitkleden voor mannen	Vrouwen
295	mokkel	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Vrouwen
296	mokkels	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
296	mokkeltjes	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
296	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
302	Wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
319	mokkeltjes	1	Seksualise ring	Negatief: rijke meiden worden bekritiseerd	Blame: welvaart en rijkdom wordt bekritiseerd	Vrouwen
321	Mokkels	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen

360	mokkels	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
360	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
365	wijven	7	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
366	wijven	1	Seksualise ring	Negatief: vrouwen worden als een lustobject neergezet	Praise: ik-persoon geilt op deze vrouwen / hij houdt van vrouwen	Vrouwen
17	vieze stinkerd	1	Uitwerpsel en	Negatief, boer wordt uitgescholden	Blame = gierigheid is niet goed, denk aan je medemens	Boer
17	vieze stinkerige vrek	1	Uitwerpsel en	Negatief, boer wordt uitgescholden	Blame = gierigheid is niet goed, denk aan je medemens	Boer
18	stinkerd	1	Uitwerpsel en	Negatief, boer wordt uitgescholden	Blame = gierigheid is niet goed, denk aan je medemens	Boer
84	schijthuis	1	Uitwerpsel en	Negatief: angst is niet goed	Blame = angst wordt gezien als zwakte	Ik (door baas)
236	Geile stronttroep	1	Uitwerpsel en	Negatief: Brigitte wil geen boeken van Mullisch lezen	Praise: juist tarzan en Lord listers wordt gewaardeerd	Ik (door Brigitte)
235	stinkstrontbazen	1	Uitwerpsel en	Negatief: Brigitte verliet cremer, maatschappij is de schuldige hiervan / overeenkomst Turks Fruit?	Praise: gedrag van pooiers en kaarten goed; ik pas niet in de brave maatschappij	Maatschappij
235	stinkstrontleraren	1	Uitwerpsel en	Negatief: Brigitte verliet cremer,	Praise: gedrag van pooiers en kaarten goed; ik	Maatschappij

				maatschappij is de schuldige hiervan / overeenkomst Turks Fruit?	pas niet in de brave maatschappij	
235	stinkstrontzooierige maatschappij	1	Uitwerpselen	Negatief: Brigitte verliet cremer, maatschappij is de schuldige hiervan / overeenkomst Turks Fruit?	Praise: gedrag van pooiers en kaarten goed; ik pas niet in de brave maatschappij	Maatschappij
235	stinkstrontscholen	1	Uitwerpselen	Negatief: Brigitte verliet cremer, maatschappij is de schuldige hiervan / overeenkomst Turks Fruit?	Praise: gedrag van pooiers en kaarten goed; ik pas niet in de brave maatschappij	Maatschappij
292	strontvrijers	1	Uitwerpselen	Negatief: hoogste top van de maatschappij vindt cremer verschikkelijk	Blame: hoogste top vd maatschappij wordt afgekeurd	Maatschappij
235	stinkstrontpolitie	1	Uitwerpselen	Negatief: Brigitte verliet cremer, maatschappij is de schuldige hiervan / overeenkomst Turks Fruit?	Praise: gedrag van pooiers en kaarten goed; ik pas niet in de brave maatschappij	Politie (Autoriteit)
320	strontvliegen	1	Uitwerpselen	Negatief: mensen die begluren alleen vrouwen en meiden	Blame: begluur van vrouwen wordt afgestraft	Strandwachters
132	vuile teringhoer	1	Ziektes	Negatief = prostituees worden als beesten neergezet	Blame = Afrikaanse vrouwen die met je naar bed gaan en geld afroggelen	Afrikaanse prostituee
358	pleurisleijer	1	Ziektes	Negatief: medewerker wordt uitgescholden	Blame: maatschappij wordt bekritiseerd / haat naar regels toe / krijgen geen geld	Ambtenaar

359	kelereleijer	1	Ziektes	Negatief: medewerker wordt uitgescholden	Blame: maatschappij wordt bekritiseerd / haat naar regels toe / krijgen geen geld	Ambtenaar
11	tyfusstadje	1	ziektes	Negatief, fabrieksstad wordt bekritiseerd	Blame = Fabrieksstad wordt afgekraakt	Fabrieksstad
149	Krijg de tyfus	1	Ziektes	Negatief = ik-persoon moet werken van de vrouw, wil hij niet	Blame = werkende man, man moet de wereld in	Helen
164	kelereleijer	1	Ziektes	Negatief = ik-persoon doet minderwaardig over een vrouw	Blame = Helen verliet Cremer na mishandelingen	Helen
32	krijg de pestpokken	1	Ziektes	Negatief: hoofdleraar wordt uitgescholden	Blame = gezeur van hoofdleraar wordt afgekeurd / bemoeienis	Hoofdleraar
193	krijg de tyfus	1	Ziektes	Negatief = ziekte toewensen aan iemand die regelt hanteert	Blame = iemand van regels wordt bekritiseerd	Leger
103	Krijg de tering	1	Ziektes	Negatief = gevangenis en rijksinrichtingen krijgen afgedankt voedsel	Blame = uitschot van de maatschappij moet niet klagen maar dragen	Maatschappij
350	krijg de pleuris en grafkanker	1	Ziektes	Negatief: homoseksualiteit wordt afgekeurd	Praise = gedrag om homoseksuelen uit te schelden wordt gestimuleerd / verheerlijkt	Mannen
189	vuile tyfushoer	1	Ziektes	Negatief = meisje wil niet met cremer praten, dus uitschelden	Blame = onderdanigheid aan de man wordt afgestraft	Meisje
350	vuile vieze pleuriskreng	1	Ziektes	Negatief: motor wordt verrot gescholden	Geneen van beide: beschrijvend van aard	Motor

159	kelerelijer	1	Ziektes	Negatief = opzichter slagerij jaagt de ik-persoon op	Blame = autoriteit wordt afgekeurd	Opzichter slagerij
54	Krijg de pleuris vuile teringleijers	1	Ziektes	Negatief: autoriteit is verkeerd, mensen moeten vrij zijn	Blame = autoriteit wordt bekritiseerd	Politie (Overheid)
79	krijg de pestkanker	1	Ziektes	Negatief: ik-persoon haat leider van het tehuis	Blame = autoriteit wordt bekritiseerd	Sportinstructeur

Bijlage 2 - Scheldwoorden *Turks Fruit*

Blz.	Scheldwoord	Frequentie	Categorie	Positieve of negatieve connotatie?	Praise of blame?	Aan wie gericht
114	teef	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
197	kankerteeff	1	Ziektes	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
163	wijffe	1	Seksualisering	Algemeen beschrijvend van aard	Algemeen beschrijvend van aard	vrouw
167	wijf	1	Seksualisering	Algemeen beschrijvend van aard	Algemeen beschrijvend van aard	vrouw
153	kreng	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
153	viswijf	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder

146	kreng	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
147	wijf	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
144	teef	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
139	klootzak	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
135	rotteef	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
133	smerige teef	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
110	snolletje	1	Seksualisering	Negatief: zelfs een kat wordt als een slet beschreven	Algemeen beschrijvend van aard	kat
124	smerige listige teef	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
93	rijke geilaard	1	Seksualisering	Negatief: iedereen wil beelden van Olga	Blame: kritiek dat iedereen geilt op beelden van Olga	man
104	oude teef	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon gebruikt dit beeld om uit te leggen wat hij van cactussen vindt	Algemeen beschrijvend van aard	cactussen
87	stomme misdadige trut	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder

83	kreng	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	hond
64	stinkend gemeen wijf	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
61	mokkels	1	Seksualisering	Negatief: alle scharreltjes bieden niet van hij met Olga zocht	Blame: scharrels hebben niets te bieden	vrouwen
56	trutten	1	Seksualisering	Negatief: Amerikaans e studenten	Blame: studenten zijn weg, ik-persoon is weer alleen	vrouwen
36	wijf	1	Seksualisering	Algemeen: platte taal	Algemeen beschrijvend van aard: niet voor specifiek iemand bedoeld	Vriend
34	mokkel	2	Seksualisering	Algemeen: liedje over vrijen met vrouwen	Praise: ik-persoon houdt van die visie	vrouw
31	slappe lul	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
25	wijf	1	Seksualisering	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
18	wijf	1	Seksualisering	Negatief: wel algemeen beschrijven d van aard	Algemeen beschrijvend van aard: niet voor specifiek iemand bedoeld	Rembrand
14	lul	1	Seksualisering	Negatief: ik persoon snapt niet waarom Olga hem heeft verlaten	Blame: Olga heeft ik-persoon verlaten en hij is daar kapot van	man
14	klootzak	1	Seksualisering	Negatief: ik persoon snapt niet waarom Olga hem heeft verlaten	Blame: Olga heeft ik-persoon verlaten en hij is daar kapot van	man

209	ludieke ploert	1	Overig	Positief: compliment van Olga	Praise/blame: compliment van Olga, maar ik-persoon kan Olga niet meer helpen	ik
176	kip zonder kop	1	Overig	Positief/neg atief: zelfmedelijd en	Allebei: zelfmedelijden hoe Olga eruit ziet	olga
174	corrupte pad	1	Overig	Negatief: ik-persoon haat het ambtelijke	Blame: advocaat is verantwoordelijk voor de scheiding	advocaat
158	opgeblazen varken	1	Overig	Negatief: ik-persoon haat het ambtelijke	Algemeen beschrijvend van aard	ambtenaar
138	ploert	1	Overig	Negatief: het heeft iets lomps, mishandelin g van je ex	Blame: mishandeling van ex	Ik (door olga's moeder)
136	gorilla	1	Overig	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
138	baviaan	2	Overig	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
136	aangeklede kakerlak	1	Overig	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
134	baviaan	1	Overig	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
133	baviaan	2	Overig	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
103	lapzwansen	1	Overig	Negatief: ik-persoon uit kritiek op regeringslei ders in Den Haag	Blame: door Den Haag weinig geld naar kunst, dus ik-persoon is arm	Regeringslei ders
131	krombenig donkerbesch adigd brok	1	Overig	Negatief: bedrijfslei der wordt totaal	Blame: succes / rijkdom wordt veroordeeld	Bedrijfsleider bedrijf olga's moeder

	schrootbavian			uitgescho		
136	bavian	1	Overig	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
46	mooi mistige beest	1	Overig	Positief: ik-persoon aanbidt Olga: verlangt naar haar	Praise: Olga wordt aanbeden / heftig verlangen	Olga
77	aap	1	Overig	Positief: emoties tijdens een heftige vrijspartij	Praise: ik-persoon houdt van deze taal	ik (door olga)
31	rooie duivelin	1	Overig	Positief: ik-persoon aanbidt Olga: verlangt naar haar	Praise: Olga wordt aanbeden / heftig verlangen	Olga
21	rotvogels	1	Overig	Negatief: dieren worden uitgescho	Blame: ik-persoon haat de volgens van de studenten	Dieren
177	slappeling	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
153	ploert	1	Kleinerend	Negatief: het heeft iets lomps, mishandeling van je ex	Blame: mishandeling van ex	Ik (door olga's moeder)
153	bleke ziekelijke heks	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
85	domme dikke jongen	1	Kleinerend	Negatief: vader wil niet dat Olga met ik-persoon trouwt	Blame: kunstenaarsbest aan is armoedig	olga's vader
107	miezerig ventje	1	Kleinerend	Algemeen beschrijvend van aard	Algemeen beschrijvend van aard	man
134	lange slappe schijterd	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend

147	sekreet	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
84	smerige loeder	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder
66	slappeling	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon haat nieuwe vriend van olga	Blame: Olga is voor hem bij de ik-persoon weggegaan	olga's nieuwe vriend
63	engerd	1	Kleinerend	Negatief: hij huult bij een normale vrouw die geen rocktype is	Praise: rocktypes worden geprezen, anderen zijn engers	vrouw
59	monstertje	1	Kleinerend	Positief: koosnaampje die ik-persoon van een vriendinnetje krijgt	Praise: ik-persoon wordt als koosnaampje monstertje genoemd	Ik (door vrienden)
54	viezerik	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon heeft ongepaste behoeftes	Blame: Olga vindt behoeftes van ik-persoon niet leuk: in de mond plassen	Ik (door olga)
56	zeikertje	1	Kleinerend	Negatief: student is zeurpiet	Blame: studenten zijn weg, ik-persoon is weer alleen	vriend
18	prutser	1	Kleinerend	Negatief: ik-persoon vindt Rembrandt grootste prutser	Blame: Rembrandt wordt als een slechte schilder weergegeven	Rembrand
59	negerkindje	1	Etniciteit/ras	Algemeen beschrijvend van aard	Algemeen beschrijvend van aard	maatschappij
124	scheefschrijfter	1	Beroep	Negatief: ik-persoon haat Olga's moeder	Blame: Olga's moeder is verantwoordelijk voor de relatiebreuk	olga's moeder